Zbiór Orzeczeń

WYROK SĄDU (trzecia izba)

z dnia 5 czerwca 2012 r.*

Konkurencja — Porozumienia, decyzje i uzgodnione praktyki — Rynek metakrylanów — Decyzja stwierdzająca naruszenie art. 81 WE i art. 53 porozumienia EOG — Uczestnictwo w części naruszenia — Prawo do obrony — Grzywny — Obowiązek uzasadnienia — Waga naruszenia — Odstraszający skutek — Równość traktowania — Proporcjonalność — Zasada dobrej administracji — Współpraca w toku postępowania administracyjnego — Czas trwania postępowania — Rozsądny termin

W sprawie T-214/06

Imperial Chemical Industries Ltd, dawniej Imperial Chemical Industries plc, z siedzibą w Londynie (Zjednoczone Królestwo), reprezentowana początkowo przez D. Andersona, QC, adwokatów H. Rosenblatta i B. Lebruna oraz przez W. Turnera, S. Berwick i T. Soamesa, solicitors, następnie przez adwokatów R. Wesselinga i C. Swaaka, a na koniec przez adwokatów R. Wesselinga, C. Swaaka i F. ten Havego,

strona skarżąca,

przeciwko

Komisji Europejskiej, reprezentowanej początkowo przez V. Bottkę, I. Chatzigiannisa oraz F. Amata, następnie przez V. Bottkę, I. Chatzigiannisa oraz F. Arbaulta, a na koniec przez V. Bottkę i J. Bourke'a, działających w charakterze pełnomocników,

strona pozwana,

mającej za przedmiotwniosek o stwierdzenie nieważności art. 2 lit. c) decyzji Komisji C(2006) 2098 wersja ostateczna z dnia 31 maja 2006 r. dotyczącej postępowania na podstawie art. 81 WE i art. 53 porozumienia EOG (sprawa COMP/F/38.645 – Metakrylany) lub, tytułem żądania ewentualnego, obniżenie kwoty grzywny nałożonej na mocy tego postanowienia,

SĄD (trzecia izba),

w składzie: O. Czúcz, prezes, I. Labucka (sprawozdawca) i D. Gratsias, sędziowie,

sekretarz: N. Rosner, administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 8 listopada 2011 r.,

wydaje następujący

* Język postępowania: angielski.

Wyrok

Okoliczności powstania sporu

1 W decyzji Komisji C(2006) 2098 wersja ostateczna z dnia 31 maja 2006 r. dotyczącej postępowania na podstawie art. 81 WE oraz art. 53 porozumienia EOG (sprawa COMP/F/38.645 – Metakrylany) (zwanej dalej „zaskarżoną decyzją") Komisja Wspólnot Europejskich stwierdziła między innymi, iż pewna grupa przedsiębiorstw naruszyła art. 81 WE oraz art. 53 Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym (EOG), uczestnicząc w różnych okresach pomiędzy dniem 23 stycznia 1997 r. a dniem 12 września 2002 r. w szeregu porozumień i uzgodnionych praktyk antykonkurencyjnych w sektorze metakrylanów, obejmujących całe terytorium EOG (art. 1 zaskarżonej decyzji).

2 Według zaskarżonej decyzji mamy do czynienia z jednolitym i ciągłym naruszeniem dotyczącym następujących trzech produktów z polimetylometakrylanu (zwanego dalej „PMMA"): mieszanek do formowania, twardych płyt i wyrobów sanitarnych. Z zaskarżonej decyzji wynika, iż owe trzy produkty z PMMA różnią się od siebie właściwościami fizycznymi i chemicznymi i mają różne zastosowania, lecz można je traktować jako grupę jednorodnych produktów z uwagi na wspólny surowiec stosowany do ich produkcji, to jest metakrylan metylu (zwany dalej „MMA") (motywy 4–8 zaskarżonej decyzji).

3 Zgodnie z zaskarżoną decyzją przedmiotowe naruszenie polegało na omawianiu cen oraz na zawieraniu, wprowadzaniu w życie i nadzorowaniu porozumień cenowych w formie wprowadzania podwyżek cen albo przynajmniej stabilizowania istniejącego poziomu cen, na analizie możliwości przeniesienia kosztów usług dodatkowych na nabywców, na wymianie ważnych informacji handlowych oraz informacji poufnych na temat rynków lub przedsiębiorstw, a także na uczestniczeniu w regularnych spotkaniach i utrzymywaniu innych kontaktów mających ułatwiać naruszenie (art. 1 oraz motywy 1–3 zaskarżonej decyzji).

4 Zaskarżona decyzja była skierowana do spółek: Degussa AG, Röhm GmbH & Co. KG, Para-Chemie GmbH (łącznie zwanych dalej „Degussą"), do Total SA, Elf Aquitaine SA, Arkema SA (dawniej Atofina SA), Altuglas International SA i Altumax Europe SAS (łącznie zwanych dalej „Atofiną"), do Lucite International Ltd i Lucite International UK Ltd (łącznie zwanych dalej „Lucite"), do Quinn Barlo Ltd, Quinn Plastics NV i Quinn Plastics GmbH (łącznie zwanych dalej „Barlo") oraz do skarżącej – Imperial Chemical Industries Ltd (dawniej Imperial Chemical Industries plc).

5 Skarżąca jest spółką dominującą grupy Imperial Chemical Industries i producentem specjalistycznych wyrobów chemicznych. Od 1990 r. produkcja i sprzedaż wyrobów, których dotyczy zaskarżona decyzja, zostały w ramach grupy powierzone ICI Acrylics, stanowiącej odrębną jednostkę gospodarczą, która jednak nie jest spółką. Na mocy umowy zawartej w dniu 3 października 1999 r. działalność i aktywa ICI Acrylics zostały zbyte na rzecz Ineos Acrylics UK Parent Co 2 Ltd i Ineos Acrylics UK Trader Ltd, które stały się później, odpowiednio, Lucite International Holdings Ltd i Lucite International UK Ltd.

6 Dochodzenie, które doprowadziło do wydania zaskarżonej decyzji, zostało wszczęte w następstwie złożenia przez Degussę w dniu 20 grudnia 2002 r. wniosku o zwolnienie z grzywny na podstawie komunikatu Komisji z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie zwolnienia z grzywien oraz zmniejszania grzywien w przypadkach karteli (Dz.U. C 45, s. 3, zwanego dalej „komunikatem w sprawie współpracy").

7 W dniach 25 i 26 marca 2003 r. Komisja przeprowadziła kontrole w pomieszczeniach Atofiny, Barlo, Degussy i Lucite.

8 W dniach 3 kwietnia i 11 lipca 2003 r., odpowiednio, Atofina i Lucite złożyły wniosek o zwolnienie z grzywny lub o obniżenie jej kwoty na podstawie komunikatu w sprawie współpracy (motyw 66 zaskarżonej decyzji).

9 Pismem z dnia 8 maja 2003 r. Komisja odpowiedziała na postawione przez Lucite pytanie, czy ta ostatnia powinna skontaktować się ze skarżącą i dać jej dostęp do swoich pracowników i do swoich dokumentów w celu umożliwienia jej przygotowania swojej obrony.

10 W dniu 29 lipca 2004 r. Komisja skierowała do szeregu przedsiębiorstw, między innymi do skarżącej, żądanie udzielenia informacji zgodnie z art. 18 rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2003 z dnia 16 grudnia 2002 r. w sprawie wprowadzenia w życie reguł konkurencji ustanowionych w art. 81 [WE] i 82 [WE] (Dz.U. 2003, L 1, s. 1). Było to pierwsze działanie wyjaśniające skierowane do skarżącej w ramach tego dochodzenia.

11 W dniu 18 października 2004 r. skarżąca złożyła wniosek o obniżenie kwoty grzywny na podstawie komunikatu w sprawie współpracy. W dniu 11 sierpnia 2005 r. Komisja powiadomiła ją, że jej wniosek został oddalony.

12 W dniu 17 sierpnia 2005 r. Komisja sporządziła pismo w sprawie przedstawienia zarzutów dotyczące jednolitego i ciągłego naruszenia związanego z MMA, z mieszankami do formowania z PMMA, z twardymi płytami z PMMA oraz z wyrobami sanitarnymi z PMMA i skierowała je między innymi do skarżącej i do Lucite. Uznając, że zbycie ICI Acrylics na rzecz Ineos (następnie Lucite) nastąpiło w dniu 1 października 1999 r., Komisja przyjęła dzień 30 września 1999 r. jako datę zakończenia naruszenia przypisywanego skarżącej.

13 Odpowiedź skarżącej na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów została wysłana w dniu 4 listopada 2005 r.

14 Przesłuchanie stron odbyło się w dniach 15 i 16 grudnia 2005 r.

15 Pismem z dnia 10 lutego 2006 r., w odpowiedzi na żądanie Komisji, Lucite przedstawiła wyjaśnienia dotyczące daty nabycia ICI Acrylics.

16 Pismem z dnia 13 lutego 2006 r. Komisja przekazała skarżącej pismo, o którym mowa w pkt 15 powyżej, aby skarżąca mogła przedstawić swoje uwagi.

17 Pismem z dnia 17 lutego 2006 r. skarżąca przedstawiła swoje uwagi.

18 W dniu 31 maja 2006 r. Komisja wydała zaskarżoną decyzję. W decyzji tej Komisja odstąpiła od niektórych zarzutów przyjętych w piśmie w sprawie przedstawienia zarzutów, a w szczególności od postawionych wszystkim zainteresowanym spółkom zarzutów w zakresie dotyczącym części naruszenia związanej z MMA (motyw 93 zaskarżonej decyzji).

19 Artykuł 1 lit. i) zaskarżonej decyzji stwierdza, że skarżąca uczestniczyła w naruszeniu opisanym w pkt 2 i 3 powyżej w okresie od dnia 23 stycznia 1997 r. do dnia 1 listopada 1999 r.

20 Komisja uznała w szczególności, że skarżąca stanowiła osobę prawną obejmującą w okresie wystąpienia okoliczności faktycznych sprawy jednostkę gospodarczą, która popełniła przedmiotowe naruszenie, to znaczy ICI Acrylics. W konsekwencji Komisja stwierdziła, że skarżąca powinna zostać uznana – dla celów zastosowania art. 81 WE – za przedsiębiorstwo, które uczestniczyło w przedmiotowych zachowaniach o charakterze zmowy, i że wobec tego powinna ona być adresatem zaskarżonej decyzji (motywy 288–290 zaskarżonej decyzji).

21 Co się tyczy daty zakończenia naruszenia przypisywanego skarżącej, Komisja stwierdziła, że – uwzględniając odpowiedź Lucite na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów – przyjęła dzień 2 listopada 1999 r., kiedy nastąpiło przeniesienie własności ICI Acrylics, aby dokonać podziału odpowiedzialności miedzy skarżącą i Lucite (motyw 291 zaskarżonej decyzji). W konsekwencji przyjęła

ona dzień 1 listopada 1999 r. jako datę zakończenia naruszenia przypisywanego skarżącej, wyjaśniając jednak, że owa zmiana w stosunku do pisma w sprawie przedstawienia zarzutów nie ma wpływu na kwotę grzywny (motyw 292 zaskarżonej decyzji).

22 Artykuł 2 lit. c) zaskarżonej decyzji nakłada na skarżącą grzywnę w wysokości 91 406 250 EUR.

23 Jeśli chodzi o wyliczenie wysokości grzywny, Komisja zbadała w pierwszej kolejności wagę naruszenia i stwierdziła przede wszystkim, że ze względu na charakter naruszenia oraz okoliczność, iż obejmowało ono całe terytorium EOG, miało ono charakter bardzo poważnego naruszenia w rozumieniu wytycznych w sprawie metody ustalania grzywien nakładanych na mocy art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17 oraz art. 65 ust. 5 Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Węgla i Stali (Dz.U. 1998, C 9, s. 3, zwanych dalej „wytycznymi") (motywy 319–331 zaskarżonej decyzji).

24 Następnie Komisja uznała, że w kategorii bardzo poważnych naruszeń można zastosować wobec przedsiębiorstw zróżnicowane traktowanie w celu uwzględnienia rzeczywistych ekonomicznych możliwości spowodowania przez sprawców naruszenia znacznych szkód w zakresie konkurencji. W konsekwencji Komisja stwierdziła, że w tym przypadku przedsiębiorstwa związane z kartelem „można podzielić na [trzy] kategorie w zależności od ich względnej wagi z punktu widzenia wielkości obrotów osiąganych ze sprzedaży produktów z PMMA, z uwagi na które przedsiębiorstwa te uczestniczyły w kartelu" [tłumaczenie nieoficjalne, podobnie jak wszystkie cytaty z zaskarżonej decyzji poniżej], przyjmując jako punkt odniesienia wielkość obrotów w zakresie tych produktów w 2000 r. na szczeblu EOG. Ze względu na wielkość obrotów Lucite w zakresie trzech przedmiotowych produktów z PMMA w 2000 r. (105,98 mln EUR) Komisja zakwalifikowała skarżącą i Lucite do kategorii drugiej i ustaliła dla nich kwoty wyjściowe grzywien w wysokości 32,5 mln EUR (motywy 332–336 zaskarżonej decyzji).

25 Ponadto Komisja stwierdziła, że system grzywien nakładanych za bardzo poważne naruszenia przepisów pozwala na ustalenie ich wysokości na poziomie zapewniającym, iż będą one miały wystarczający skutek odstraszający, przy uwzględnieniu wielkości oraz siły gospodarczej poszczególnych przedsiębiorstw. Ze względu na całkowitą wielkość obrotów skarżącej w 2005 r. (8,49 mld EUR) Komisja zastosowała do kwoty wyjściowej grzywny mnożnik w wysokości 1,5, co zwiększyło tę kwotę do wysokości 48,75 mln EUR.

26 W drugiej kolejności Komisja zbadała czas trwania naruszenia i stwierdziła, że wziąwszy pod uwagę, iż skarżąca brała udział w naruszeniu przez dwa lata i dziewięć miesięcy, należy podwyższyć kwotę wyjściową grzywny o 25%. W ten sposób kwota podstawowa grzywny obliczona dla skarżącej wzrosła do 60 937 500 EUR (motywy 351–354 zaskarżonej decyzji).

27 W trzeciej kolejności Komisja zbadała, czy w sprawie tej występują ewentualne okoliczności obciążające lub odciążające. W odniesieniu do skarżącej, wziąwszy pod uwagę dwie wcześniejsze decyzje, których była ona adresatem, Komisja stwierdziła, że spółka powróciła do naruszenia, popełniając naruszenie tego samego rodzaju, i zdecydowała o podwyższeniu wobec niej kwoty podstawowej grzywny o 50% (motywy 355–369 zaskarżonej decyzji). Ponadto Komisja nie uwzględniła okoliczności łagodzących podnoszonych przez skarżącą. W konsekwencji wysokość nałożonej na nią grzywny została ustalona na kwotę 91 406 250 EUR, nieprzekraczającą progu 10% wielkości jej obrotów, ustalonego w art. 23 ust. 2 rozporządzenia nr 1/2003 (motywy 372–398 zaskarżonej decyzji).

28 Wreszcie, Komisja zastosowała komunikat w sprawie współpracy, przypominając, że wniosek skarżącej złożony na podstawie tego komunikatu został oddalony. W odniesieniu do pozostałych przedsiębiorstw, które złożyły wnioski na tej podstawie, Komisja, po pierwsze, całkowicie zwolniła z grzywny Degussę, i po drugie, przyznała Atofinie i Lucite obniżenie kwoty grzywien.

29 Wobec oddalenia wniosku skarżącej ostateczna kwota nałożonej na nią grzywny została zatem ustalona na 91 406 250 EUR.

Przebieg postępowania i żądania stron

30 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 17 sierpnia 2006 r. skarżąca wniosła skargę w niniejszej sprawie.

31 Procedura pisemna została zakończona w dniu 11 kwietnia 2007 r.

32 Na podstawie sprawozdania sędziego sprawozdawcy Sąd (trzecia izba) postanowił, w dniu 15 września 2011 r., otworzyć procedurę ustną i w ramach środków organizacji postępowania wezwać strony do udzielenia pisemnych odpowiedzi na pytania. Strony zadośćuczyniły temu żądaniu w wyznaczonym terminie.

33 Na rozprawie w dniu 8 listopada 2011 r. strony przedstawiły swe wystąpienia ustne oraz udzieliły odpowiedzi na pytania Sądu. Podczas rozprawy skarżąca przedstawiła Komisji i Sądowi pewne dokumenty mające poprzeć jej wystąpienie. Komisja zgłosiła sprzeciw wobec przedstawienia jednego z tych dokumentów i Sąd postanowił nie włączać go do akt sprawy. Pozostałe dokumenty zostały włączone do akt sprawy, ponieważ w stosunku do nich Komisja nie zgłosiła sprzeciwu.

34 Ponadto na rozprawie Sąd wezwał Komisję do przedstawienia dwóch dokumentów, o których wspomniała ona w swoim wystąpieniu. Ponieważ Komisja spełniła to żądanie w wyznaczonym terminie, Sąd wezwał skarżącą, aby przedstawiła swoje ewentualne uwagi w przedmiocie tych dokumentów. Uwagi te zostały przedstawione w wyznaczonym terminie.

35 Procedura ustna została zamknięta w dniu 15 grudnia 2011 r.

36 W swej skardze skarżąca wnosi do Sądu o:

— stwierdzenie nieważności art. 2 lit. c) zaskarżonej decyzji;

— tytułem ewentualnym – zmianę art. 2 lit. c) zaskarżonej decyzji poprzez obniżenie kwoty nałożonej na nią grzywny;

— obciążenie Komisji kosztami postępowania.

37 Komisja wnosi do Sądu o:

— oddalenie skargi jako bezzasadnej;

— obciążenie skarżącej kosztami postępowania.

Co do prawa

38 Na poparcie swojej skargi skarżąca podnosi pięć zarzutów. Zarzut pierwszy dotyczy niewystarczającego charakteru dowodów naruszenia w odniesieniu do mieszanek do formowania z PMMA. Zarzut drugi odnosi się do braku uzasadnienia „kwoty podstawowej" grzywny. Zarzut trzeci oparty jest na uchybieniu przez Komisję obowiązkowi podziału „kwoty podstawowej" między skarżącą i Lucite. Zarzut czwarty dotyczy niewłaściwego charakteru podwyższenia kwoty wyjściowej grzywny w celu zapewnienia skutku odstraszającego. Zarzut piąty odnosi się do nieuzasadnionej odmowy przyznania obniżenia kwoty grzywny z tytułu współpracy z Komisją. Ponadto na rozprawie skarżąca podniosła zarzut szósty, dotyczący zbyt długiego czasu trwania postępowania.

W przedmiocie zarzutu pierwszego, dotyczącego niewystarczającego charakteru dowodów uczestnictwa skarżącej w naruszeniu w odniesieniu do mieszanek do formowania z PMMA

39 W ramach analizowanego zarzutu skarżąca utrzymuje, że jej uczestnictwo w naruszeniu w odniesieniu do jednego z produktów, których dotyczy zaskarżona decyzja, a mianowicie do mieszanek do formowania z PMMA, nie zostało wykazane.

40 Jak wynika wyraźnie z zawartych w skardze żądań (zob. pkt 36 powyżej) i jak również zostało potwierdzone przez skarżącą w odpowiedzi na pisemne pytanie Sądu, pomimo argumentów podnoszonych w ramach analizowanego niniejszym zarzutu skarżąca nie żąda stwierdzenia nieważności art. 1 zaskarżonej decyzji w zakresie, w jakim artykuł ten uznaje ją za odpowiedzialną za przedmiotowe naruszenie. Analizowany zarzut podnoszony jest natomiast na poparcie żądania skarżącej, którego celem jest obniżenie kwoty grzywny nałożonej w art. 2 zaskarżonej decyzji. Skarżąca uważa bowiem, że przy ocenie wagi naruszenia i określaniu kwoty grzywny należy uwzględnić okoliczność, iż przedsiębiorstwo nie brało udziału we wszystkich zachowaniach składających się na kartel. Zdaniem skarżącej kwota grzywny powinna zatem zostać obniżona, tak aby odzwierciedlała udział mieszanek do formowania z PMMA w całkowitej wartości lub całkowitej ilości trzech produktów, których dotyczyło naruszenie (zdaniem skarżącej, odpowiednio, 44% lub 36%).

41 W tym względzie należy przypomnieć, że art. 1 zaskarżonej decyzji uznaje skarżącą za odpowiedzialną za „szereg porozumień i uzgodnionych praktyk w sektorze metakrylanów". Postanowienie to, w związku z uzasadnieniem zaskarżonej decyzji, a w szczególności z jej motywami 2 i 222–225 (zob. podobnie wyrok Sądu z dnia 17 września 2007 r. w sprawie T-201/04 Microsoft przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-3601, pkt 1258 i przytoczone tam orzecznictwo), oznacza uznanie skarżącej za odpowiedzialną za uczestnictwo, w przedmiotowym okresie, w jednolitym i ciągłym naruszeniu w odniesieniu do mieszanek do formowania z PMMA, twardych płyt z PMMA i wyrobów sanitarnych z PMMA.

42 Kwota grzywny nałożonej na skarżącą została określona odpowiednio do wagi tego naruszenia. W szczególności z motywu 333 zaskarżonej decyzji wynika, że przy określaniu kwoty wyjściowej grzywny nałożonej na skarżącą Komisja wzięła pod uwagę wielkość obrotów osiąganych przez nią ze sprzedaży produktów z PMMA, z uwagi na które skarżąca uczestniczyła w kartelu, a więc według Komisji wszystkich trzech wymienionych wyżej produktów.

43 Należy zatem stwierdzić, że choć skarżąca nie wnosi o stwierdzenie nieważności art. 1 zaskarżonej decyzji (zob. pkt 40 powyżej), niniejszy zarzut, przy założeniu jego zasadności, powodowałby obniżenie kwoty grzywny nałożonej na skarżącą, a dokładniej kwoty wyjściowej tej grzywny. Przywoływana przez skarżącą okoliczność, że przedsiębiorstwo nie brało udziału we wszystkich zachowaniach składających się na kartel, powinna bowiem zostać wzięta pod uwagę w ramach oceny wagi naruszenia i, w razie potrzeby, przy ustalaniu kwoty grzywny (wyroki Trybunału: z dnia 8 lipca 1999 r. w sprawie C-49/92 P Komisja przeciwko Anic Partecipazioni, Rec. s. I-4125, pkt 90; z dnia 7 stycznia 2004 r. w sprawach połączonych C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P i C-219/00 P Aalborg Portland i in. przeciwko Komisji, Rec. s. I-123, pkt 86). Zgodnie z orzecznictwem ocena ta winna mieć miejsce na etapie ustalania konkretnej kwoty wyjściowej (wyrok Sądu z dnia 19 maja 2010 r. w sprawie T-18/05 IMI i in. przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-1769, pkt 164).

44 Na poparcie swojego żądania skarżąca podnosi w istocie, że jeśli chodzi o mieszanki do formowania z PMMA w okresie, kiedy skarżąca była właścicielem ICI Acrylics, Komisja oparła się wyłącznie na niepotwierdzonych oświadczeniach przedsiębiorstwa, które złożyło wniosek o zwolnienie z grzywny lub o obniżenie jej kwoty, i na okoliczności, że spotkania miały miejsce. Zdaniem skarżącej elementy te nie spełniają „wymogów dowodowych" określonych przez orzecznictwo.

45 Według skarżącej jedynie dowody dotyczące spotkania w dniu 26 października 1999 r., o którym mowa w motywie 124 zaskarżonej decyzji, mogłyby ewentualnie spełniać te „wymogi", ponieważ Komisja oparła się na twierdzeniach dwóch przedsiębiorstw, które złożyły wnioski na podstawie komunikatu w sprawie współpracy, oraz na dokumencie pochodzącym z okresu, kiedy miało miejsce to spotkanie. Skarżąca wskazuje jednak, że w stosunku do niej nie można powoływać się na to spotkanie, gdyż naruszyłoby to jej prawo do obrony. W piśmie w sprawie przedstawienia zarzutów, które jako datę zakończenia naruszenia przypisywanego skarżącej przyjmuje dzień 30 września 1999 r. (zob. motyw 291 zaskarżonej decyzji), Komisja przywołuje to spotkanie w odniesieniu do innego uczestnika naruszenia, a mianowicie w odniesieniu do Lucite. W konsekwencji skarżąca nie miała możliwości skutecznej obrony w zakresie zarzutów i dowodów dotyczących tego spotkania.

46 Należy podkreślić, że powyższy argument odnoszący się do naruszenia prawa skarżącej do obrony został podniesiony wyłącznie w celu podważenia możliwości wykorzystania przeciwko niej, w ramach oceny wagi popełnionego przez nią naruszenia, spotkania w dniu 26 października 1999 r. i odnoszących się do niego dowodów. W szczególności skarżąca nie wnosi o stwierdzenie nieważności zaskarżonej decyzji w zakresie, w jakim decyzja ta przyjmuje w jej przypadku czas trwania naruszenia dłuższy niż czas określony w piśmie w sprawie przedstawienia zarzutów, ze względu na rzekome naruszenie jej prawa do obrony.

47 Należy zatem wskazać, że ewentualne stwierdzenie naruszenia prawa skarżącej do obrony nie mogłoby mieć wpływu na rozwiązanie niniejszego sporu, jeśli okazałoby się, że nawet bez uwzględnienia spotkania w dniu 26 października 1999 r. dowody zgromadzone przez Komisję były wystarczające, aby wykazać uczestnictwo skarżącej w części naruszenia dotyczącej mieszanek do formowania z PMMA.

48 W tej sytuacji ze względów ekonomii procesowej właściwe jest zbadanie niniejszego zarzutu z pominięciem wyżej wspomnianego spotkania.

49 W tym względzie należy wskazać, że zgodnie z zaskarżoną decyzją przedmiotowe jednolite i ciągłe naruszenie polegało na „szeregu zachowań, które można uznać za porozumienia i uzgodnione praktyki, obejmujących trzy odnośne produkty i świadczących o ciągłym działaniu według określonej linii postępowania zmierzającej do ograniczenia konkurencji" (motyw 222 zaskarżonej decyzji). Zważywszy na wymienione w motywie 223 zaskarżonej decyzji wspólne cechy antykonkurencyjnych porozumień dotyczących trzech odnośnych produktów, Komisja uznała, że „chociaż [te trzy produkty] mają różne właściwości i mogą być uważane za należące do różnych rynków produktowych, istnieją wystarczające związki, aby pozwolić jej stwierdzić, że producenci [tych produktów] przystali na wspólny projekt, który określał kierunki ich działań na rynku i ograniczał ich indywidualne zachowania handlowe". Zdaniem Komisji „naruszenie polegało na szeregu zachowań służących wspólnemu projektowi i mających jednolity cel gospodarczy, a mianowicie uniknięcie normalnej ewolucji cen trzech produktów z PMMA w ramach EOG" (motyw 224 zaskarżonej decyzji).

50 Wśród „wspólnych cech", o których mowa w motywie 223 zaskarżonej decyzji, Komisja w szczególności wskazała:

— „rdzeń, który stanowiły te same przedsiębiorstwa, [mianowicie] Atofina, ICI (następnie Lucite) i Degussa";

— okoliczność, że trzej główni producenci europejscy byli „producentami w pełni zintegrowanymi" i „przywiązywali dużą wagę do korzyści z antykonkurencyjnych porozumień zawartych w odniesieniu do każdego z tych produktów, [w związku z czym] zawarcie kartelu dotyczącego jednego z tych produktów automatycznie wywierało wpływ na strukturę kosztów lub cen pozostałych produktów";

— okoliczność, że „spotkania i kontakty były niekiedy poświęcone co najmniej dwóm z trzech produktów z PMMA", który to związek odnosi się „do szeregu spotkań dotyczących zarówno mieszanek do formowania z PMMA, jak i twardych płyt z PMMA";

— okoliczność, że „pewna liczba przedstawicieli przedsiębiorstw uczestniczących w antykonkurencyjnych porozumieniach odpowiadała za kilka produktów objętych dochodzeniem i wobec tego była świadoma lub nie mogła nie być świadoma istnienia [takich porozumień] obejmujących kilka produktów". W tym kontekście Komisja wymienia w szczególności „pana [D.], będącego wiceprezesem Global Monomers i EAME w ICI Acrylics, który uczestniczył też w spotkaniach poświęconych [mieszankom do formowania z PMMA i twardym płytom z PMMA]", z czego szereg spotkań odbyło się w okresie trwania naruszenia przypisywanego skarżącej;

— okoliczność, że te same mechanizmy funkcjonowania kartelu były stosowane w przypadku trzech odnośnych produktów.

51 Co się tyczy konkretnie zmowy odnoszącej się do mieszanek do formowania z PMMA w rozważanym okresie, strony zgadzają się, że – z wyłączeniem spotkania w dniu 26 października 1999 r. (zob. pkt 48 powyżej) – podstawą twierdzeń Komisji jest czternaście spotkań, które odbyły się w okresie między dniem 23 stycznia 1997 r. i latem 1999 r. (zob. motywy 110–123 zaskarżonej decyzji). Ponadto bezsporne jest, że skarżącej przypisywana jest obecność jedynie na dziesięciu z tych spotkań, a więc że nie jest jej przypisywana obecność na czterech spotkaniach, o których mowa w motywach 112, 114, 117 i 121 zaskarżonej decyzji.

52 Należy zatem zbadać, czy dowody zgromadzone przez Komisję były wystarczające, aby wykazać uczestnictwo skarżącej w tej części naruszenia.

53 W tym względzie należy przypomnieć, że na Komisji spoczywa obowiązek przedstawienia środków dowodowych pozwalających wykazać w sposób wymagany prawem występowanie okoliczności stanowiących naruszenie art. 81 ust. 1 WE (wyrok Trybunału z dnia 17 grudnia 1998 r. w sprawie C-185/95 P Baustahlgewebe przeciwko Komisji, Rec. s. I-8417, pkt 58). Komisja powinna przedstawić precyzyjne i spójne dowody w celu uzasadnienia swojego stanowczego przekonania, że doszło do naruszenia (zob. wyrok Sądu z dnia 6 lipca 2000 r. w sprawie T-62/98 Volkswagen przeciwko Komisji, Rec. s. II-2707, pkt 43 i przytoczone tam orzecznictwo; wyrok Sądu z dnia 8 lipca 2008 r. w sprawie T-54/03 Lafarge przeciwko Komisji, niepublikowany w Zbiorze, pkt 55).

54 Jednak nie każdy z dowodów dostarczonych przez Komisję musi koniecznie odpowiadać tym kryteriom w odniesieniu do każdego z elementów naruszenia. Wystarczy, żeby zbiór poszlak przywołanych przez tę instytucję, oceniany globalnie, odpowiadał temu wymogowi (zob. wyrok Sądu z dnia 8 lipca 2004 r. w sprawach połączonych T-67/00, T-68/00, T-71/00 i T-78/00 JFE Engineering i in. przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-2501, pkt 180 i przytoczone tam orzecznictwo).

55 Poszlaki wskazane przez Komisję w decyzji w celu dowiedzenia dopuszczenia się przez przedsiębiorstwo naruszenia art. 81 ust. 1 WE winny być oceniane nie odrębnie, ale jako całość (zob. wyrok Sądu z dnia 8 lipca 2008 r. w sprawie T-53/03 BPB przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-1333, pkt 185 i przytoczone tam orzecznictwo).

56 Należy również uwzględnić okoliczność, iż działania antykonkurencyjne prowadzone są potajemnie i w związku z tym w większości przypadków istnienie antykonkurencyjnej praktyki lub porozumienia musi zostać wywiedzione na podstawie wielu zbiegów okoliczności oraz poszlak, które rozpatrywane łącznie – przy braku innego spójnego wyjaśnienia – mogą stanowić dowód naruszenia reguł konkurencji (ww. w pkt 43 wyrok w sprawach połączonych Aalborg Portland i in. przeciwko Komisji, pkt 55–57).

57 Ponadto zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, aby w dostatecznym stopniu udowodnić udział przedsiębiorstwa w kartelu, wystarczy, że Komisja wykaże, iż dane przedsiębiorstwo uczestniczyło w spotkaniach, w trakcie których zawarto porozumienia o antykonkurencyjnym charakterze, i wyraźnie się temu nie sprzeciwiło. Jeśli uczestnictwo w takich spotkaniach zostało ustalone, to na przedsiębiorstwie tym spoczywa obowiązek przedstawienia dowodów, które mogą świadczyć, że jego udziałowi w tych spotkaniach w najmniejszym stopniu nie przyświecał cel antykonkurencyjny, poprzez wykazanie, że poinformowało ono swoich konkurentów o tym, iż uczestniczy w tych spotkaniach w innym aniżeli oni celu (wyrok Trybunału z dnia 8 lipca 1999 r. w sprawie C-199/92 P Hüls przeciwko Komisji, Rec. s. I-4287, pkt 155; ww. w pkt 43 wyroki: w sprawie Komisja przeciwko Anic Partecipazioni, pkt 96; w sprawach połączonych Aalborg Portland i in. przeciwko Komisji, pkt 81).

58 Jeśli chodzi o argumenty skarżących dotyczące wartości oświadczeń złożonych w ramach wniosków na podstawie komunikatu w sprawie współpracy, należy przypomnieć, iż zgodnie z utrwalonym orzecznictwem żaden przepis ani żadna zasada ogólna prawa Unii Europejskiej nie zakazują Komisji wykorzystywania przeciwko przedsiębiorstwu oświadczeń innych oskarżonych przedsiębiorstw (wyrok Sądu z dnia 20 kwietnia 1999 r. w sprawach połączonych od T-305/94 do T-307/94, od T-313/94 do

T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 i T-335/94 Limburgse Vinyl Maatschappij i in. przeciwko Komisji, Rec. s. II-931, pkt 512). Nie można zatem uważać oświadczeń złożonych w ramach komunikatu w sprawie współpracy za pozbawione wartości dowodowej tylko z tego jednego powodu (ww. w pkt 53 wyrok w sprawie Lafarge przeciwko Komisji, pkt 57, 58).

59 Pewna podejrzliwość wobec dobrowolnych zeznań głównych uczestników niedozwolonego porozumienia jest zrozumiała, ponieważ uczestnicy ci mogą umniejszać znaczenie swojego udziału w naruszeniu i wyolbrzymiać udział innych. Niemniej jednak, z uwagi na logikę właściwą postępowaniu przewidzianemu w komunikacie w sprawie współpracy, okoliczność wystąpienia o zastosowanie tego komunikatu w celu uzyskania zmniejszenia wysokości grzywny nie musi koniecznie tworzyć zachęty do przedstawienia nieprawdziwych dowodów dotyczących pozostałych uczestników inkryminowanego kartelu. W istocie rzeczy jakakolwiek próba wprowadzenia Komisji w błąd mogłaby podać w wątpliwość rzetelny i pełny charakter współpracy przedsiębiorstwa, a tym samym zagrażać szansom pełnego skorzystania przez nie z komunikatu w sprawie współpracy (wyrok Sądu z dnia 16 listopada 2006 r. w sprawie T-120/04 Peróxidos Orgánicos przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-4441, pkt 70; ww. w pkt 53 wyrok w sprawie Lafarge przeciwko Komisji, pkt 58).

60 W szczególności należy uznać, że okoliczność, iż jakaś osoba przyznała się do popełnienia naruszenia i potwierdziła w ten sposób zaistnienie faktów wykraczających poza te fakty, których istnienie można było wywieść bezpośrednio z danych dokumentów, implikuje a priori – o ile nie występują okoliczności szczególne wskazujące, iż jest inaczej – że osoba ta postanowiła mówić prawdę. Tak więc oświadczenia sprzeczne z interesem oświadczającego należy z zasady postrzegać jako dowody szczególnie wiarygodne (ww. w pkt 54 wyrok w sprawach połączonych JFE Engineering i in. przeciwko Komisji, pkt 211, 212; wyrok Sądu z dnia 26 kwietnia 2007 r. w sprawach połączonych T-109/02, T-118/02, T-122/02, T-125/02, T-126/02, T-128/02, T-129/02, T-132/02 i T-136/02 Bolloré i in. przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-947, pkt 166; ww. w pkt 53 wyrok w sprawie Lafarge przeciwko Komisji, pkt 59).

61 Natomiast zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, jeżeli prawdziwość oświadczenia przedsiębiorstwa, któremu zarzuca się udział w kartelu, jest podważana przez kilka innych przedsiębiorstw, którym zarzuca się naruszenie, oświadczenie to nie może być uważane za wystarczający dowód popełnienia naruszenia przez te ostatnie przedsiębiorstwa, jeśli nie jest poparte innymi dowodami (ww. w pkt 54 wyrok w sprawach połączonych JFE Engineering i in. przeciwko Komisji, pkt 219; wyrok Sądu z dnia 25 października 2005 r. w sprawie T-38/02 Groupe Danone przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-4407, pkt 285; ww. w pkt 53 wyrok w sprawie Lafarge przeciwko Komisji, pkt 293).

62 W celu zbadania wartości dowodowej oświadczeń przedsiębiorstw, które złożyły wniosek na podstawie komunikatu w sprawie współpracy, Sąd bierze pod uwagę w szczególności wagę spójnych poszlak potwierdzających znaczenie tych oświadczeń dla sprawy (zob. podobnie ww. w pkt 54 wyrok w sprawach połączonych JFE Engineering i in. przeciwko Komisji, pkt 220; ww. w pkt 59 wyrok w sprawie Peróxidos Orgánicos przeciwko Komisji, pkt 70) oraz brak poszlak, że przedsiębiorstwa te wykazywały skłonność do umniejszania znaczenia swojego udziału w naruszeniu i do wyolbrzymiania udziału innych przedsiębiorstw (zob. ww. w pkt 53 wyrok w sprawie Lafarge przeciwko Komisji, pkt 62, 295).

63 Jeśli chodzi o zakres kontroli sądowej w rozpoznawanej sprawie, należy przypomnieć, iż zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, w przypadku gdy do Sądu wpływa skarga o stwierdzenie nieważności decyzji wydanej na podstawie art. 81 ust. 1 WE, Sąd powinien zasadniczo dokonać całościowej kontroli tego, czy spełnione są przesłanki zastosowania art. 81 ust. 1 WE (zob. wyrok Sądu z dnia 26 października 2000 r. w sprawie T-41/96 Bayer przeciwko Komisji, Rec. s. II-3383, pkt 62 i przytoczone tam orzecznictwo).

64 Ponadto jeżeli Sąd ma wątpliwości, to należy je rozstrzygać na korzyść przedsiębiorstwa będącego adresatem decyzji stwierdzającej naruszenie, zgodnie z zasadą domniemania niewinności, która – jako zasada ogólna prawa unijnego – ma zastosowanie w szczególności do obowiązujących przedsiębiorstwa

postępowań w sprawie naruszenia reguł konkurencji, które to postępowania mogą zakończyć się orzeczeniem grzywien lub okresowych kar pieniężnych (ww. w pkt 57 wyrok w sprawie Hüls przeciwko Komisji, pkt 149, 150).

65 W świetle powyższych rozważań ogólnych należy zbadać dowody zgromadzone przez Komisję w niniejszym wypadku.

66 W tym względzie należy wskazać, że co się tyczy dziesięciu spotkań, o których mowa w pkt 51 powyżej, skarżąca nie podważa ani tego, że ich uczestnikami byli konkurenci, ani tego, że była ona obecna na tych spotkaniach, nie twierdzi też, że zdystansowała się publicznie od ich treści. W konsekwencji, aby stwierdzić odpowiedzialność skarżącej, wystarczy zbadać, czy Komisja wykazała w sposób zgodny z wymogami prawa, że spotkania te miały jawnie antykonkurencyjny cel, jeśli chodzi o mieszanki do formowania z PMMA (zob. orzecznictwo przywołane w pkt 57 powyżej).

67 Należy stwierdzić, że opis tych spotkań opiera się głównie na oświadczeniach Degussy, która skorzystała ze zwolnienia z grzywny. Degussa wyraźnie przypisuje im zaś jawnie antykonkurencyjną treść, jeśli chodzi o mieszanki do formowania z PMMA (zob. motywy 110, 111, 113, 115, 116, 118–120, 123), czego skarżąca nie kwestionuje.

68 Skarżąca twierdzi natomiast, po pierwsze, że oświadczenia te same w sobie nie stanowią wystarczającego dowodu naruszenia, i po drugie, że nie są one poparte innymi dowodami.

69 W tym względzie należy przypomnieć, iż jak wynika z orzecznictwa, o którym mowa w pkt 58–60 powyżej, oświadczenia złożone w ramach polityki łagodzenia sankcji odgrywają istotną rolę. Te oświadczenia składane w imieniu przedsiębiorstw mają dużą wartość dowodową, ponieważ pociągają za sobą znaczne ryzyko prawne i ekonomiczne (zob. także wyrok Sądu z dnia 24 marca 2011 r. w sprawie T-385/06 Aalberts Industries i in. przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-1223, pkt 47). Niemniej z orzecznictwa, o którym mowa w pkt 59 i 61 powyżej, wynika także, iż oświadczenia składane przez oskarżone przedsiębiorstwa w ramach wniosków złożonych na podstawie komunikatu w sprawie współpracy powinny być oceniane z zachowaniem ostrożności, i jeżeli są kwestionowane, na ogół nie można ich uważać za wystarczający dowód bez potwierdzenia.

70 Jednak wbrew temu, co twierdzi skarżąca, oświadczenia Degussy, jeśli chodzi o istnienie antykonkurencyjnych rozmów dotyczących mieszanek do formowania z PMMA w rozważanym okresie, są w wystarczający sposób poparte innymi dowodami.

71 W pierwszej kolejności należy położyć nacisk na okoliczność, że Degussa nie była jedynym źródłem informacji Komisji. Opis spotkania w dniu 11 maja 1999 r. (motyw 122 zaskarżonej decyzji) jest bowiem oparty na oświadczeniu Lucite. Choć Degussa, która nie była obecna na tym spotkaniu, nie wspomniała o nim w swoim oświadczeniu, to jednak oświadczenie Lucite potwierdza twierdzenie Degussy w sprawie istnienia w rozważanym okresie kartelu dotyczącego mieszanek do formowania z PMMA i uczestnictwo skarżącej w tym kartelu.

72 W drugiej kolejności należy wskazać, że w wypadku przeważającej części tych spotkań Komisja zgromadziła dowody (takie jak wzmianki z terminarza, informacje o kosztach) potwierdzające odbycie spotkania lub obecność odnośnych osób na spotkaniu. Chociaż, jak słusznie twierdzi skarżąca, sama okoliczność, że uczestnikami spotkania byli konkurenci, nie wystarcza, aby wykazać jego antykonkurencyjny charakter, należy jednak uznać, że mamy do czynienia z informacją, która w pewnym stopniu potwierdza oświadczenia Degussy.

73 W trzeciej kolejności – we wniosku z dnia 11 lipca 2003 r. złożonym na podstawie komunikatu w sprawie współpracy Lucite zawarła oświadczenia, które potwierdzają w sposób ogólny istnienie kartelu zarzucanego w decyzji w sprawie przeprowadzenia kontroli, również w odniesieniu do mieszanek do formowania z PMMA, i uczestnictwo skarżącej w tym kartelu.

74 Rzeczywiście, jeśli chodzi o twierdzenia ogólne, zmierzają one jednak w tym samym kierunku co twierdzenia Degussy. Ponadto należy przypomnieć, że aktywa stanowiące przedmiot naruszenia, w tym dokumenty i pracownicy, zostały przeniesione ze skarżącej na Lucite, wobec czego twierdzenia tej ostatniej na temat uczestnictwa skarżącej w naruszeniu mają szczególnie istotne znaczenie.

75 W czwartej kolejności – w swoim wniosku złożonym na podstawie komunikatu w sprawie współpracy Atofina przyznała, że uczestniczyła w kartelu co najmniej od dnia 23 stycznia 1997 r., również jeśli chodzi o mieszanki do formowania z PMMA. Zresztą spółki składające się na przedsiębiorstwo Atofina (Arkema, Altuglas i Altumax z jednej strony oraz Total i Elf Aquitaine z drugiej strony) nie zaprzeczyły istnieniu takiego kartelu w swoich skargach wniesionych przeciwko zaskarżonej decyzji (sprawy T-206/06 i T-217/06).

76 Rzeczywiście, w piśmie Atofiny z dnia 10 czerwca 2003 r. pierwszym antykonkurencyjnym spotkaniem w przedmiocie mieszanek do formowania z PMMA, w odniesieniu do którego Atofina wspomina o obecności ICI Acrylics, jest spotkanie z dnia 26 października 1999 r. Należy jednak podkreślić, że w piśmie tym Atofina wyraźnie potwierdza istnienie antykonkurencyjnych kontaktów w przedmiocie mieszanek do formowania z PMMA w okresie od 1998 r. do 2001 r. W konsekwencji również to oświadczenie potwierdza oświadczenia Degussy w tym zakresie.

77 W piątej kolejności należy podkreślić, że według zaskarżonej decyzji co najmniej siedem z dziesięciu analizowanych spotkań dotyczyło jednocześnie mieszanek do formowania z PMMA i twardych płyt z PMMA (zob. motywy 110, 111, 115, 116, 118–120 zaskarżonej decyzji) i że skarżąca nie kwestionuje antykonkurencyjnego charakteru tych spotkań w odniesieniu do tego drugiego produktu. Jest to element, który również przemawia za wiarygodnością oświadczeń Degussy, jeśli chodzi o opis tych antykonkurencyjnych spotkań.

78 W szóstej kolejności – w części spotkań wspomnianych w pkt 77 powyżej, w tym w spotkaniu w dniu 23 stycznia 1997 r., która to data została przyjęta jako dzień rozpoczęcia naruszenia, uczestniczył pan D., zajmujący wysokie stanowisko w ICI Acrylics i będący osobą odpowiedzialną jednocześnie za mieszanki do formowania z PMMA i twarde płyty z PMMA. Jako że skarżąca nie kwestionuje antykonkurencyjnego charakteru tych spotkań, jeśli chodzi o ten drugi produkt, ani dokonanej przez Komisję oceny, w myśl której odnośne przedsiębiorstwa „przywiązywały dużą wagę do korzyści z antykonkurencyjnych porozumień zawartych w odniesieniu do każdego z tych produktów” (zob. motyw 223 zaskarżonej decyzji i pkt 50 powyżej), stanowi to przesłankę świadczącą o tym, iż przedmiot tych spotkań obejmował również mieszanki do formowania z PMMA.

79 W świetle powyższych elementów należy stwierdzić, że – rozpatrywane łącznie – stanowią one zbiór poszlak wystarczająco spójny, aby potwierdzić oświadczenia Degussy w odniesieniu do istnienia kartelu dotyczącego mieszanek do formowania z PMMA w rozważanym okresie i uczestnictwa skarżącej w tym kartelu.

80 Argumenty podniesione przez skarżącą w odniesieniu do znaczenia oświadczeń Degussy nie są w stanie zmienić tego stwierdzenia.

81 Wbrew temu, co twierdzi skarżąca, oświadczenia Degussy nie mogą zostać odrzucone wyłącznie dlatego, że są to oświadczenia przedstawione we wniosku o zwolnienie z grzywny, złożone przez prawników przedsiębiorstwa (zob. w szczególności pkt 59 i 60 powyżej). Ponadto, chociaż w zaskarżonej decyzji Komisja rzeczywiście musiała odstąpić od części zarzutów opartych na oświadczeniach Degussy (takich jak w szczególności zarzuty dotyczące MMA, surowca stosowanego do produkcji PMMA), niemniej jednak, jak wynika z powyższych rozważań, jej twierdzenia okazały się ogólnie zasadne. Dowodem na to jest w szczególności złożenie przez trzy inne przedsiębiorstwa, a mianowicie skarżącą, Atofinę i Lucite, wniosków na podstawie komunikatu w sprawie współpracy w związku z kartelem, którego dotyczyły twierdzenia Degussy. Ponadto, z wyjątkiem skarżącej, która podniosła niniejszy zarzut, żadne z tych przedsiębiorstw nie zakwestionowało istnienia naruszenia

w swojej skardze przeciwko zaskarżonej decyzji (sprawy T-206/06, T-217/06 i T-216/06). W szczególności sama skarżąca pośrednio potwierdziła istotne znaczenie wniosku Degussy o zwolnienie z grzywny, ponieważ przyznała, że uczestniczyła w kartelu, jeśli chodzi o twarde płyty z PMMA i wyroby sanitarne z PMAA.

82 Ponieważ wbrew temu, co utrzymuje skarżąca, oświadczenia Degussy są w wystarczającym stopniu potwierdzone, nie można zgodzić się z twierdzeniem skarżącej, jakoby część naruszenia odnosząca się do mieszanek do formowania z PMMA nie mogła być brana pod uwagę przy ocenie wagi naruszenia w celu określenia kwoty grzywny.

83 Wreszcie należy również stwierdzić, że skarżąca niesłusznie podnosi w istocie, iż uznanie analizowanego naruszenia za jednolite i ciągłe naruszenie dotyczące trzech produktów z PMMA, w tym mieszanek do formowania (zob. pkt 49 powyżej), nie może mieć wpływu na analizę niniejszego zarzutu.

84 Należy w tym względzie przypomnieć, że zgodnie z orzecznictwem naruszenie art. 81 ust. 1 WE może wynikać nie tylko z odrębnego działania, ale również z szeregu działań, a nawet z ciągłego zachowania. Taka wykładnia nie może zostać podważona ze względu na to, że jedno lub kilka ze zdarzeń stanowiących ten szereg działań lub to ciągłe zachowanie, rozpatrywane odrębnie, może również samo w sobie stanowić naruszenie wspomnianego postanowienia (zob. podobnie ww. w pkt 43 wyrok w sprawie Komisja przeciwko Anic Partecipazioni, pkt 81). W przypadku gdy poszczególne działania z uwagi na identyczny cel, polegający na zakłóceniu konkurencji na wspólnym rynku, wpisują się w „całościowy plan", Komisja jest uprawniona, aby przypisać odpowiedzialność za te działania na podstawie udziału w naruszeniu postrzeganym jako całość (zob. ww. w pkt 43 wyrok w sprawach połączonych Aalborg Portland i in. przeciwko Komisji, pkt 258 i przytoczone tam orzecznictwo), nawet jeżeli zostało udowodnione, że dane przedsiębiorstwo uczestniczyło bezpośrednio tylko w jednej lub kilku częściach składowych naruszenia (zob. wyrok Sądu z dnia 12 grudnia 2007 r. w sprawach połączonych T-101/05 i T-111/05 BASF i UCB przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-4949, pkt 161 i przytoczone tam orzecznictwo).

85 Zgodnie z orzecznictwem Trybunału, aby ustalić udział przedsiębiorstwa w takim jednolitym porozumieniu, Komisja musi udowodnić, że dane przedsiębiorstwo miało zamiar przyczynić się poprzez swoje zachowanie do realizacji wspólnych celów, do których dążyli wszyscy uczestnicy, oraz że wiedziało ono o faktycznych działaniach planowanych albo wykonanych przez inne przedsiębiorstwa w dążeniu do tych samych celów lub też że mogło je ono rozsądnie przewidzieć i było gotowe zaakceptować związane z nimi ryzyko (ww. w pkt 43 wyroki: w sprawie Komisja przeciwko Anic Partecipazioni, pkt 87; w sprawach połączonych Aalborg Portland i in. przeciwko Komisji pkt 83).

86 W tych okolicznościach, aby uznać skarżącą za odpowiedzialną za całe jednolite naruszenie i określić na tej podstawie kwotę grzywny, wystarczyłoby, żeby Komisja wykazała, iż skarżąca wiedziała lub powinna była wiedzieć, że uczestnicząc w kartelu w odniesieniu do twardych płyt z PMMA i wyrobów sanitarnych z PMMA, przystępuje ona do całego kartelu obejmującego trzy produkty z PMMA (zob. podobnie wyrok Sądu z dnia 20 marca 2002 r. w sprawie T-28/99 Sigma Tecnologie przeciwko Komisji, Rec. s. II-1845, pkt 45; ww. w pkt 60 wyrok w sprawach połączonych Bolloré i in. przeciwko Komisji, pkt 209).

87 Do tego zaś celu dowody omówione powyżej są całkowicie wystarczające.

88 W szczególności należy przypomnieć, że istnienie antykonkurencyjnych kontaktów dotyczących mieszanek do formowania z PMMA w rozważanym okresie wynika z oświadczeń trzech przedsiębiorstw, a mianowicie Degussy, Lucite i Atofiny.

89 Ponadto skarżąca nie kwestionuje swojej odpowiedzialności za naruszenie popełnione w tym samym okresie w związku z twardymi płytami z PMMA i wyrobami sanitarnymi z PMMA. Nie kwestionuje też samego w sobie istnienia jednolitego naruszenia. W szczególności, pomimo kilku cząstkowych argumentów zawartych w replice, skarżąca nawet nie próbuje podważyć przypomnianych w pkt 49 i 50 powyżej powodów, ze względu na które Komisja stwierdziła istnienie jednolitego naruszenia.

90 Skarżąca nie podważa zatem w szczególności twierdzeń Komisji, zgodnie z którymi jej przedstawiciel obecny na antykonkurencyjnych spotkaniach (których tematyka ograniczała się według skarżącej do innych produktów) odpowiadał za kilka produktów objętych dochodzeniem i „wobec tego był świadomy lub nie mógł nie być świadomy" istnienia takich porozumień obejmujących kilka produktów. Skarżąca nie podważa również twierdzenia Komisji, w myśl którego była ona producentem „w pełni zintegrowanym" i „przywiązywała dużą wagę do korzyści z antykonkurencyjnych porozumień zawartych w odniesieniu do każdego z tych produktów" (zob. pkt 50 powyżej, tiret drugie i czwarte).

91 Tymczasem nawet przy założeniu, że dowody zgromadzone przez Komisję nie byłyby wystarczające, aby wykazać bezpośrednie uczestnictwo skarżącej w części naruszenia odnoszącej się do mieszanek do formowania z PMMA, są one całkowicie wystarczające, aby co najmniej udowodnić, że w rozważanym okresie istniały antykonkurencyjne kontakty dotyczące tego produktu i że jednolite naruszenie obejmowało swym zasięgiem również ów produkt. Wynika to w szczególności ze spójnych oświadczeń trzech przedsiębiorstw, a mianowicie Degussy, Lucite i Atofiny.

92 Powyższe uwagi wystarczą, aby wykazać co najmniej, że skarżąca wiedziała lub powinna była wiedzieć, iż uczestnicząc w kartelu w odniesieniu do twardych płyt z PMMA i wyrobów sanitarnych z PMMA, przystępuje do całego kartelu obejmującego trzy produkty z PMMA.

93 W takim zaś wypadku jej odpowiedzialność za całość jednolitego naruszenia mogła być uwzględniona przy ocenie wagi naruszenia w celu określenia kwoty grzywny, wobec czego jej żądanie obniżenia na tej podstawie kwoty grzywny powinno zostać oddalone.

94 Wreszcie, z ogółu powyższych rozważań wynika, że domniemane naruszenie prawa skarżącej do obrony w odniesieniu do spotkania w dniu 26 października 1999 r. nie miałoby żadnego wpływu na ocenę niniejszego zarzutu, i wobec tego zastrzeżenie skarżącej w tym względzie należy oddalić jako bezskuteczne.

95 Wobec tego zarzut pierwszy należy oddalić w zakresie, w jakim ma on na celu poparcie, po pierwsze, żądania stwierdzenia nieważności art. 2 zaskarżonej decyzji, i po drugie, żądania obniżenia kwoty grzywny w ramach nieograniczonego prawa orzekania przysługującego Sądowi.

W przedmiocie zarzutu drugiego, dotyczącego braku uzasadnienia zaskarżonej decyzji w odniesieniu do „kwoty podstawowej" grzywny

96 Skarżąca zarzuca Komisji, że ta nie wyjaśniła sposobu ustalenia kwoty wyjściowej grzywny (32,5 mln EUR), określonej w motywie 336 zaskarżonej decyzji, i tym samym uniemożliwiła skarżącej, jak również Sądowi, zbadanie zaskarżonej decyzji, jeśli chodzi o „najważniejszy parametr" przy określaniu kwoty grzywny. Według skarżącej Komisja ograniczyła się bowiem do przedstawienia powodów, ze względu na które uznała naruszenie za bardzo poważne, i do podzielenia przedsiębiorstw na trzy kategorie w zależności od ich stosunkowych rozmiarów. Skarżąca uważa, że Komisja nie wyjaśniła natomiast, w jaki sposób doszła do kwot przypisanych do każdej z tych kategorii, ani dlaczego kwota ustalona dla skarżącej przekraczała w sposób odczuwalny próg 20 mln EUR ustalony w wytycznych dla bardzo poważnych naruszeń. Wobec tego zdaniem skarżącej Komisja uchybiła obowiązkowi uzasadnienia, który spoczywa na niej na mocy art. 253 WE.

97 W tym względzie należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem istotny wymóg formalny, jakim jest obowiązek uzasadnienia, jest spełniony w odniesieniu do obliczenia kwoty grzywny nałożonej na mocy art. 23 ust. 2 rozporządzenia nr 1/2003, gdy Komisja w swej decyzji wskaże elementy oceny, które umożliwiły jej zmierzenie wagi i czasu trwania naruszenia (zob. analogicznie wyroki Trybunału z dnia 16 listopada 2000 r.: w sprawie C-248/98 P KNP BT przeciwko Komisji, Rec. s. I-9641, pkt 42; w sprawie C-291/98 Sarrió przeciwko Komisji, Rec. s. I-9991, pkt 73; wyrok Trybunału z dnia 15 października 2002 r. w sprawach połączonych C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, od C-250/99 P do C-252/99 P i C-254/99 P Limburgse Vinyl Maatschappij i in. przeciwko Komisji, Rec. s. I-8375, pkt 463).

98 W niniejszym wypadku sama skarżąca przyznaje, że w zaskarżonej decyzji Komisja wskazała, po pierwsze, powody uznania przez nią naruszenia za bardzo poważne, i po drugie, powody podzielenia przedsiębiorstw, których dotyczy decyzja, na trzy kategorie oraz zróżnicowania kwot wyjściowych grzywny przypisanych do każdej z tych kategorii.

99 Ponadto analiza motywów 319–336 zaskarżonej decyzji pozwala stwierdzić, że Komisja rzeczywiście przedstawiła w tym względzie wystarczające uzasadnienie. W szczególności z zaskarżonej decyzji wyraźnie wynika, że kwota wyjściowa została oparta w szczególności na rodzaju naruszenia ustalonym w oparciu o jego podstawowe cechy przedstawione w pkt 4.2 zaskarżonej decyzji (zob. motyw 320 zaskarżonej decyzji), na wielkości właściwego rynku geograficznego, to jest terytorium EOG (zob. motyw 330 zaskarżonej decyzji), oraz na zastosowaniu wobec przedsiębiorstw, których dotyczy decyzja, zróżnicowanego traktowania, co miało na celu uwzględnienie rzeczywistych ekonomicznych możliwości spowodowania przez sprawców naruszenia znacznych szkód w zakresie konkurencji, ocenianych w świetle obrotu osiąganego ze sprzedaży produktów z PMMA objętych rozpatrywanym kartelem (zob. motywy 332–334 zaskarżonej decyzji). W tym ostatnim kontekście Komisja wymieniła również rozmiar całego rynku produktów z PMMA w 2000 r. i w 2002 r., wyrażonego w kategoriach ilości i wartości (zob. motyw 333 zaskarżonej decyzji). W tej sytuacji twierdzenie skarżącej, jakoby Komisja nie wyjaśniła, dlaczego waga naruszenia przypisywanego skarżącej uzasadnia nałożenie takiej kwoty wyjściowej, jest niezgodne z faktami.

100 Jeśli chodzi o zastrzeżenia skarżącej dotyczące braku szczególnego uzasadnienia kwoty 32,5 mln EUR, która została przypisana przedsiębiorstwom sklasyfikowanym podobnie jak ona w kategorii drugiej, wystarczy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem wymogi w zakresie obowiązku uzasadnienia nie zobowiązują Komisji do wskazania w jej decyzji danych liczbowych dotyczących sposobu obliczenia grzywien (ww. w pkt 97 wyrok w sprawie Sarrió przeciwko Komisji, pkt 80; ww. w pkt 97 wyrok z dnia 15 października 2002 r. w sprawach połączonych Limburgse Vinyl Maatschappij i in. przeciwko Komisji, pkt 464). Oznacza to, że Komisja nie miała obowiązku, na mocy art. 253 WE, szerzej uzasadnić wyboru kwoty 32,5 mln EUR jako kwoty wyjściowej grzywny ustalonej w wypadku skarżącej (zob. podobnie także ww. w pkt 41 wyrok w sprawie Microsoft przeciwko Komisji, pkt 1361).

101 Co się tyczy argumentu skarżącej, jakoby w istocie orzecznictwo, o którym mowa w pkt 100 powyżej, nie miało zastosowania w niniejszym wypadku ze względu na poziom kwoty początkowej grzywny, wystarczy wskazać, że wspomniane orzecznictwo znalazło też zastosowanie w sprawie, w której Komisja ustaliła kwotę wyjściową o wiele wyższą niż kwota ustalona w niniejszym wypadku (ww. w pkt 41 wyrok w sprawie Microsoft przeciwko Komisji, pkt 1361). Również twierdzenie skarżącej, jakoby kwota wyjściowa nałożonej na nią grzywny przekraczała „w sposób odczuwalny" próg 20 mln EUR ustalony dla bardzo poważnych naruszeń, nie powoduje zmiany oceny wyrażonej w pkt 100 powyżej. Należy zresztą przypomnieć, że próg ten stanowi jedynie kwotę minimalną przewidywaną w wypadku takich naruszeń przez wytyczne, które stanowią, iż „możliwe grzywny" wynoszą „powyżej 20 milionów [EUR]".

102 Wobec tego zarzut drugi powinien zostać oddalony w zakresie, w jakim został podniesiony na poparcie żądania stwierdzenia nieważności art. 2 zaskarżonej decyzji. Ponadto argumenty podniesione w ramach tego zarzutu nie uzasadniają obniżenia kwoty grzywny w ramach nieograniczonego prawa orzekania przysługującego Sądowi.

W przedmiocie zarzutu trzeciego, dotyczącego uchybienia przez Komisję obowiązkowi podziału „kwoty podstawowej" pomiędzy skarżącą i Lucite

103 Skarżąca wskazuje, że ona sama i Lucite były kolejno uczestnikami domniemanego naruszenia jako następujący po sobie właściciele pojedynczej i jednolitej całości aktywów stanowiących przedmiot naruszenia i że wobec tego przyczyniły się one do „jednej wagi" naruszenia. W konsekwencji zdaniem

skarżącej kwota grzywny odpowiadająca tej „jednej wadze" powinna zostać podzielona pomiędzy nie w celu uniknięcia dwukrotnego uwzględnienia „rzeczywistego oddziaływania na konkurencję noszącego znamiona naruszenia zachowania każdego z przedsiębiorstw", które to oddziaływanie stanowi zgodnie z wytycznymi istotny parametr przy określaniu wagi naruszenia. Tymczasem według skarżącej kwota grzywny została obliczona w taki sposób, jakby skarżąca i Lucite wywierały odrębny i równoczesny wpływ na konkurencję. Taka metoda obliczenia skutkuje grzywną – z tytułu jednolitego naruszenia – w znacznie większej wysokości wyłącznie z tego względu, że zmienił się właściciel przedsiębiorstwa, nie zaś z powodu jakiejkolwiek dodatkowej szkody dla konkurencji lub jakiegokolwiek błędu popełnionego przez skarżącą. Zdaniem skarżącej Komisja naruszyła zatem zasadę równego traktowania i zasadę proporcjonalności.

104 W tym względzie należy przede wszystkim oddalić argumentację Komisji, jakoby niniejszy zarzut był niedopuszczalny. Zarzut ten został bowiem podniesiony na poparcie żądań przedstawionych w pkt 36 powyżej i gdyby był zasadny, prowadziłby do obniżenia kwoty grzywny nałożonej na skarżącą. Zatem wbrew temu, co twierdzi Komisja, skarżąca kwestionuje kwotę grzywny nałożonej na nią samą, nie zaś na osobę trzecią.

105 Następnie należy wskazać, że choć tytuł niniejszego zarzutu odwołuje się do „kwoty podstawowej" grzywny, to jednak z pism skarżącej jasno wynika, że dotyczy on wyłącznie „elementu grzywny dotyczącego wagi naruszenia", czyli – ściślej rzecz ujmując – kwoty wyjściowej grzywny w wysokości 32,5 mln EUR, ustalonej w motywie 336 zaskarżonej decyzji. W pozostałym zakresie skarżąca nie kwestionuje, w ramach tego zarzutu, ocen Komisji, o których mowa w pkt 24 i 26 powyżej.

106 Trzeba zatem zbadać, czy – jak twierdzi skarżąca – Komisja miała obowiązek podzielić tę kwotę wyjściową grzywny pomiędzy skarżącą i Lucite.

107 Należy przypomnieć, że według zaskarżonej decyzji skarżąca i Lucite uczestniczyły w naruszeniu z tymi samymi aktywami ICI Acrylics, jednostki, której własność została przeniesiona z pierwszego przedsiębiorstwa na drugie w dniu 2 listopada 1999 r., to znaczy mniej więcej w połowie okresu trwania naruszenia. Dzień ten stanowi zresztą datę „graniczną" odpowiedzialności skarżącej i Lucite za naruszenie (zob. pkt 21 powyżej). Ponadto, w ramach zastosowania zróżnicowanego traktowania wobec tych dwóch przedsiębiorstw, Komisja uwzględniła taki sam obrót osiągnięty przez Lucite w 2000 r. Na tej podstawie określiła kwoty wyjściowe ich grzywien w wysokości 32,5 mln EUR każda (motywy 334 i 336 zaskarżonej decyzji).

108 W tych okolicznościach można rozsądnie przypuszczać, że gdyby ICI Acrylics nie zmieniła właściciela, zastosowanie tej samej metody obliczenia kwoty grzywny doprowadziłoby Komisję do ustalenia jednej kwoty wyjściowej grzywny w wysokości 32,5 mln EUR, którą przypisałaby ona do takiego jedynego właściciela. W konsekwencji twierdzenie skarżącej, jakoby cesja ICI Acrylics sama w sobie wpłynęła na całkowitą kwotę grzywien nałożonych w zaskarżonej decyzji, okazuje się zasadne.

109 Niemniej jednak teza skarżącej, jakoby Komisja powinna była postąpić w sposób odmienny i podzielić kwotę wyjściową pomiędzy dwa odnośne przedsiębiorstwa, musi zostać oddalona.

110 W pierwszej kolejności teza ta w istocie opiera się na założeniu, w myśl którego ocena wagi naruszenia powinna pozostawać w ścisłym związku ze „wpływem na konkurencję" lub ze „szkodą" dla tej ostatniej, i że w konsekwencji skarżąca i Lucite, jako kolejni właściciele ICI Acrylics, przyczyniły się do „jednej wagi" naruszenia. W tej kwestii skarżąca powołuje się na brzmienie wytycznych, zgodnie z którymi ocena wagi naruszenia powinna uwzględniać „rzeczywisty wpływ [...] nagannego [noszącego znamiona naruszenia] zachowania każdego z przedsiębiorstw na konkurencję".

111 Powyższe założenie jest jednak błędne.

112 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem skutek praktyki konkurencyjnej nie jest bowiem sam w sobie kryterium rozstrzygającym dla oceny odpowiedniej wysokości grzywny (wyroki Trybunału: z dnia 2 października 2003 r. w sprawie C-194/99 P Thyssen Stahl przeciwko Komisji, Rec. s. I-10821, pkt 118; z dnia 3 września 2009 r. w sprawie C-534/07 P Prym i Prym Consumer przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-7415, pkt 96). Wagę naruszeń należy ustalić na podstawie licznych elementów, do których należą szczególne okoliczności sprawy, jej kontekst oraz odstraszające działanie grzywien (zob. wyrok Trybunału z dnia 28 czerwca 2005 r. w sprawach połączonych C-189/02 P, C-202/02 P, od C-205/02 P do C-208/02 P i C-213/02 P Dansk Rørindustri i in. przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-5425, pkt 241, 242 i przytoczone tam orzecznictwo), i – przykładowo – elementy objęte aspektem zamiaru mogą być istotniejsze niż elementy dotyczące tych skutków, przede wszystkim w przypadku naruszeń, które są poważne same z siebie (zob. ww. wyroki: w sprawie Thyssen Stahl przeciwko Komisji, pkt 118; w sprawie Prym i Prym Consumer przeciwko Komisji, pkt 96 i przytoczone tam orzecznictwo).

113 Ponadto skarżąca odczytuje wytyczne w sposób niekompletny. Zgodnie bowiem z ich pkt 1 A „[p]rzy ocenie wagi naruszenia należy wziąć pod uwagę jego charakter, rzeczywisty wpływ na rynek, tam gdzie może to być zmierzone, oraz rozmiar właściwego rynku geograficznego”. Na podstawie tych kryteriów „[n]aruszenia będą […] zaliczane do jednej z trzech kategorii: naruszenia o małym znaczeniu, poważne naruszenia oraz bardzo poważne naruszenia”. Jeśli chodzi o bardzo poważne naruszenia, wytyczne wyjaśniają w szczególności, że „będą to [zasadniczo] ograniczenia horyzontalne, takie jak »kartele cenowe«”, i że możliwe kwoty wyjściowe wynoszą „powyżej 20 milionów [EUR]”. Oprócz tego wytyczne przewidują, że „[w] każdej z tych kategorii […] możliwa skala grzywien umożliwi stosowanie zróżnicowanego traktowania przedsiębiorstw w zależności od charakteru popełnionego naruszenia”.

114 Wytyczne kładą zatem wyraźny nacisk na charakter naruszenia jako element rozstrzygający dla oceny jego wagi w ramach ustalania kwoty wyjściowej grzywny (zob. podobnie także wyrok Sądu z dnia 8 października 2008 r. w sprawie T-73/04 Carbone-Lorraine przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-2661, pkt 91). Jeśli chodzi o rzeczywiste oddziaływanie naruszenia, wytyczne przewidują kryterium „rzeczywistego wpływu na rynek”, które dotyczy naruszenia jako całości, nie zaś skutków własnego zachowania każdego z przedsiębiorstw (zob. podobnie wyrok Trybunału z dnia 12 listopada 2009 r. w sprawie C-554/08 P Carbone-Lorraine przeciwko Komisji, niepublikowany w Zbiorze, pkt 21, 24), z zastrzeżeniem, że zostanie on uwzględniony jedynie wówczas, gdy będzie mógł być zmierzony.

115 Ponadto w zaskarżonej decyzji Komisja oceniła, że „nie [było] możliwe zmierzenie rzeczywistego wpływu na rynek EOG” spornego naruszenia i wobec tego nie opierała się ona „konkretnie na szczególnym wpływie [naruszenia na rynek]” (motyw 321 zaskarżonej decyzji) przy określaniu kwoty grzywny. Wobec tego swój wniosek, że w niniejszym wypadku chodziło o bardzo poważne naruszenie, Komisja oparła na dokonanej przez siebie ocenie charakteru naruszenia, uwzględniającej jego główne cechy przedstawione w pkt 4.2 zaskarżonej decyzji (zob. motyw 320 zaskarżonej decyzji) i rozmiar właściwego rynku geograficznego (zob. motyw 330 zaskarżonej decyzji).

116 Podejście to, niekwestionowane zresztą przez skarżącą, jest zgodne z utrwalonym orzecznictwem, w myśl którego porozumienia horyzontalne dotyczące cen lub podziałów rynków mogą być kwalifikowane jako bardzo poważne naruszenia na podstawie samego ich charakteru, a Komisja nie ma obowiązku, w szczególności, wykazywania rzeczywistego wpływu naruszenia na rynek (ww. w pkt 112 wyrok Trybunału w sprawie Prym i Prym Consumer przeciwko Komisji, pkt 75; wyrok Trybunału z dnia 24 września 2009 r. w sprawach połączonych C-125/07 P, C-133/07 P, C-135/07 P i C-137/07 P Erste Group Bank i in. przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-8681, pkt 103).

117 Co się tyczy kryterium „rzeczywistego wpływu nagannego [noszącego znamiona naruszenia] zachowania każdego z przedsiębiorstw na konkurencję”, na które powołuje się skarżąca, to jest ono wymienione w pkt 1 A akapit przedostatni wytycznych, który przewiduje, że „[t]am, gdzie w naruszeniu uczestniczy kilka przedsiębiorstw (np. »kartele«), może wystąpić potrzeba, w niektórych przypadkach, stosowania kwot ważonych, określonych w ramach każdej z trzech kategorii, w celu

wzięcia pod uwagę określonej wagi naruszenia i, tym samym, rzeczywistego wpływ nagannego zachowania każdego z przedsiębiorstw na konkurencję, w szczególności tam, gdzie istnieje znaczna dysproporcja pomiędzy wielkością przedsiębiorstw popełniających naruszenie tego samego typu". Chodzi zatem wyłącznie o kryterium fakultatywne, pozwalające odpowiednio dostosować kwotę wyjściową grzywny w przypadku naruszeń, w których uczestniczy kilka przedsiębiorstw, nie zaś o kryterium rozstrzygające przy ustalaniu wspomnianej kwoty. Ponadto kryterium to nie dotyczy ilościowego ujęcia antykonkurencyjnych skutków własnego zachowania każdego z przedsiębiorstw uczestniczących w danym naruszeniu, lecz odnosi się do uwzględnienia, dla potrzeb określenia kwoty wyjściowej grzywny, obiektywnych różnic, jakie mogą między nimi występować, takich jak w szczególności znaczna różnica ich rozmiarów.

118 Oznacza to, że nawet przy założeniu, iż – jak twierdzi skarżąca – zmiana właściciela ICI Acrylics nie spowodowała dodatkowej szkody dla konkurencji, okoliczność ta nie pozwalałaby uznać, że skarżąca i Lucite przyczyniły się do „jednej wagi" naruszenia i że w związku z tym kwota wyjściowa grzywny powinna zostać pomiędzy nie podzielona.

119 W drugiej kolejności teza skarżącej dotycząca konieczności podzielenia kwoty wyjściowej grzywny pomiędzy nią i Lucite nie uwzględnia okoliczności, że stwierdzenia, w oparciu o które kwota ta została określona (zob. motywy 319–336 zaskarżonej decyzji), dotyczą jej w pełnym wymiarze.

120 W tym względzie należy podkreślić, że zgodnie z zaskarżoną decyzją zarówno skarżąca, jak i Lucite popełniły naruszenie określone w art. 1 tej decyzji. Skarżąca nie kwestionuje bowiem swojej odpowiedzialności za to naruszenie (zob. pkt 40 powyżej). Skarżąca nie kwestionuje również oceny Komisji, zgodnie z którą powinna ona zostać uznana, sama w sobie, „za przedsiębiorstwo dla celów zastosowania art. 81 [WE]" (motyw 288 zaskarżonej decyzji).

121 Ponadto skarżąca nie podważa ani oceny wagi naruszenia dokonanej przez Komisję w motywach 319–331 zaskarżonej decyzji, ani oceny, zgodnie z którą w kontekście zastosowania zróżnicowanego traktowania obrót osiągnięty przez Lucite dzięki sprzedaży produktów z PMMA w 2000 r. stanowił odpowiednią wskazówkę, jeśli chodzi o stosunkowy rozmiar i stosunkową siłę gospodarczą ICI Acrylics na rynku właściwym (motyw 334 zaskarżonej decyzji).

122 W tej sytuacji argumentacja skarżącej w rzeczywistości sprowadza się do wymagania, jeśli chodzi o kwotę wyjściową grzywny, uprzywilejowanego traktowania w stosunku do innych adresatów zaskarżonej decyzji z tego tylko powodu, że skarżąca zbyła aktywa stanowiące przedmiot naruszenia.

123 Jednak popełnione przez nią naruszenie nie stało się przez to mniej poważne. Skarżącej została zatem wymierzona dokładnie taka sama kwota podstawowa grzywny, jaką otrzymałaby ona, gdyby zamiast zbycia ICI Acrylics na rzecz Lucite ze skutkiem na dzień 2 listopada 1999 r. w tym samym dniu po prostu wycofała się z naruszenia.

124 Oznacza to, że wbrew twierdzeniom skarżącej – pomimo iż uczestniczyła ona w kartelu z tymi samymi aktywami co następnie Lucite – popełniła ona naruszenie, którego waga uzasadnia nałożenie kwoty wyjściowej grzywny przyjętej w stosunku do niej przez Komisję. W konsekwencji jej teza, jakoby owa kwota wyjściowa powinna zostać podzielona pomiędzy nią i Lucite, nie może zostać uwzględniona.

125 Pozostałe argumenty skarżącej nie mogą zmienić tego wniosku.

126 Po pierwsze, skarżąca podnosi, że „podział parametru »czasu trwania«" przy określaniu grzywny pomiędzy nią i Lucite nie jest wystarczający. Według niej, zgodnie z metodologią wytycznych, to „parametr »wagi«" przy określaniu grzywny ma decydujący wpływ na kwotę podstawową grzywny, gdyż kwota wyjściowa jest powiększana jedynie o 10% za każdy rok trwania naruszenia. Zatem ze względu na brak „liniowej zależności" między czasem trwania naruszenia i kwotą podstawowa grzywny, pomimo że „parametr »czasu trwania«" został „podzielony" między skarżącą i Lucite, ich połączone kwoty podstawowe przewyższają kwotę, która zostałaby obliczona, gdyby ICI Acrylics zachowała tego samego właściciela.

127 W tym względzie należy przypomnieć, że kwota podstawowa grzywny nałożonej na skarżącą została określona odpowiednio do czasu trwania jej własnego uczestnictwa w naruszeniu (zob. pkt 26 powyżej). Zatem, jak słusznie podkreśla Komisja, „parametr »czasu trwania«" grzywny został „podzielony" pomiędzy skarżącą i Lucite.

128 Niewątpliwie, jak wskazuje skarżąca, połączone kwoty podstawowe grzywien skarżącej i Lucite przewyższają kwotę, która zostałaby obliczona, gdyby ICI Acrylics zachowała tego samego właściciela (zob. pkt 108 powyżej). Trzeba jednak stwierdzić, że jest to prosta konsekwencja zastosowania metody przewidzianej w wytycznych, będących odzwierciedleniem polityki, zgodnie z którą Komisji zamierzała postępować przy określaniu grzywien. Natomiast wobec zakresu uznania, jakim w tym względzie dysponuje Komisja (zob. podobnie wyrok Trybunału z dnia 7 czerwca 1983 r. w sprawach połączonych od 100/80 do 103/80 Musique Diffusion française i in. przeciwko Komisji, Rec. s. 1825, pkt 105–109), w jej gestii leżało ustalenie takiej zależności pomiędzy kryteriami wagi i czasu trwania naruszenia.

129 Zatem okoliczność, że kryterium wagi naruszenia miało w niniejszym wypadku większe znaczenie przy określaniu kwoty podstawowej grzywny niż kryterium czasu trwania naruszenia, nie pozwala potwierdzić tezy skarżącej odnoszącej się do konieczności „podziału »elementu dotyczącego wagi«" zawartego w kwocie grzywny pomiędzy nią i Lucite.

130 Zresztą, wprowadzenie „zależności liniowej" między czasem trwania naruszenia i kwotą podstawową grzywny, to znaczy pomnożenie kwoty wyjściowej grzywny przez liczbę lat uczestnictwa przedsiębiorstwa w naruszeniu, nastąpiłoby w niniejszym wypadku ze szkodą dla skarżącej, gdyż prowadziłoby do ustalenia kwoty wyjściowej w wysokości wyższej niż ta, która została jej wymierzona.

131 Po drugie, należy oddalić argumentację skarżącej opartą na zawartym w piśmie w sprawie przedstawienia zarzutów twierdzeniu Komisji, w myśl którego „jeżeli przedsiębiorca będący nabywcą aktywów kontynuuje naruszenie art. 81 [WE] lub art. 53 porozumienia EOG, odpowiedzialność za naruszenie powinna zostać podzielona między zbywcę i nabywcę aktywów stanowiących przedmiot naruszenia" (pkt 347 pisma w sprawie przedstawienia zarzutów).

132 Wbrew temu, co sugeruje skarżąca, twierdzenie to nie zawiera żadnego wyjaśnienia odnoszącego się do kwestii ewentualnego podziału pomiędzy nią i Lucite „elementu dotyczącego wagi" zawartego w kwocie grzywny. Twierdzenie to – jak wynika jasno ze sformułowań użytych przez Komisję i z zawarcia go w pkt 5.6 pisma w sprawie przedstawienia zarzutów – dotyczy tylko podziału odpowiedzialności za naruszenie pomiędzy zbywcę i nabywcę aktywów stanowiących przedmiot naruszenia w związku z określeniem adresatów pisma w sprawie przedstawienia zarzutów. Taki sam wniosek narzuca się w odniesieniu do odesłania w przypisie do motywu 43 decyzji Komisji 89/190/EWG z dnia 21 grudnia 1988 r. dotyczącej postępowania na podstawie art. 85 traktatu EWG (IV/31.865, PCV) (Dz.U. 1989, L 74, s. 1). Ponadto należy przypomnieć, że w zaskarżonej decyzji Komisja dokonała takiego podziału odpowiedzialności za naruszenie pomiędzy skarżącą i Lucite (zob. pkt 21 powyżej).

133 Po trzecie, skarżąca podnosi, że w swojej wcześniejszej praktyce decyzyjnej Komisja stosowała metodę polegającą na rozdzielaniu kwoty grzywny zgodnie z okresami przysługiwania prawa własności jednostki, której dotyczyło naruszenie.

134 W tym względzie wystarczy przypomnieć, że praktyka decyzyjna Komisji nie stanowi ram prawnych dla ustalania wysokości grzywien w dziedzinie konkurencji, ponieważ Komisja dysponuje w tej dziedzinie szerokim zakresem uznania, w ramach którego nie jest związana ocenami, jakich dokonała wcześniej (zob. ww. w pkt 112 wyrok w sprawie Prym i Prym Consumer przeciwko Komisji, pkt 98 i przytoczone tam orzecznictwo).

135 W każdym razie skarżąca nie podważa argumentu Komisji, zgodnie z którym, inaczej niż w niniejszej sprawie, w decyzjach, na które się powołuje, chodziło o zbycie spółki zależnej, posiadającej osobowość prawną. W kontekście określania kwoty grzywny stanowi to zaś fundamentalną różnicę między stanami

faktycznymi, ponieważ wobec nieposiadania osobowości prawnej przez ICI Acrylics nie może zostać na nią nałożona żadna grzywna. Zatem tak czy inaczej w niniejszej sprawie nie jest możliwe skuteczne powołanie się przez skarżącą na praktykę decyzyjną Komisji dotyczącą przeniesienia własności spółki zależnej w trakcie okresu trwania naruszenia.

136 Wreszcie, należy zauważyć, że w ramach niniejszego zarzutu skarżąca wspomina również o naruszeniu zasady proporcjonalności i zasady równego traktowania. Nie podnosi jednak w tym względzie konkretnych argumentów, innych niż przeanalizowane powyżej argumenty dotyczące istnienia ciążącego rzekomo na Komisji obowiązku „podzielenia »elementu dotyczącego wagi«", ze względu na brak wynikłej z cesji dodatkowej szkody w zakresie konkurencji. W konsekwencji również te argumenty powinny zostać oddalone.

137 Wobec tego zarzut trzeci, służący poparciu żądania stwierdzenia nieważności art. 2 zaskarżonej decyzji, powinien zostać oddalony. Ponadto argumenty podniesione w ramach tego zarzutu nie uzasadniają też obniżenia kwoty grzywny w ramach nieograniczonego prawa orzekania przysługującego Sądowi.

W przedmiocie zarzutu czwartego, dotyczącego niewłaściwego charakteru podwyższenia kwoty wyjściowej grzywny w celu zapewnienia skutku odstraszającego

138 Analizowany zarzut dzieli się na dwie części. W części pierwszej skarżąca podnosi, że przy określaniu podwyższenia kwoty wyjściowej grzywny tytułem zapewnienia skutku odstraszającego Komisja nie uwzględniła jej rzeczywistych możliwości finansowych. W części drugiej skarżąca twierdzi, tytułem posiłkowym, że Komisja naruszyła zasady proporcjonalności i równego traktowania.

W przedmiocie części pierwszej zarzutu, dotyczącej nieuwzględnienia przez Komisję rzeczywistych możliwości finansowych skarżącej

139 Skarżąca utrzymuje, że podwyższenie o 50% kwoty wyjściowej grzywny tytułem zapewnienia wystarczającego skutku odstraszającego nie uwzględnia jej rzeczywistych możliwości finansowych. Według skarżącej, jak zostało to przez nią wykazane na etapie dochodzenia, możliwości te nie znajdują właściwego odzwierciedlenia w jej obrocie, na którym oparła się Komisja w celu określenia wysokości podwyższenia. Zdaniem skarżącej kryterium obrotu ma istotne znaczenie jako „wskazówka" lub „przybliżenie" siły gospodarczej przedsiębiorstwa, nie jest jednak wystarczające, jeśli dane przedsiębiorstwo przedstawi inne środki dowodowe dotyczące jego siły gospodarczej. W konsekwencji według skarżącej rozpatrywane podwyższenie powinno zostać uchylone.

140 W tym względzie należy przede wszystkim wskazać, że w motywie 337 zaskarżonej decyzji Komisja stwierdziła, iż w kategorii bardzo poważnych naruszeń skala grzywien, które mogą zostać nałożone, pozwala też na ustalenie ich kwoty na poziomie, który zapewni im wystarczający skutek odstraszający, „z uwzględnieniem wielkości i siły gospodarczej każdego przedsiębiorstwa". W celu oceny wielkości i siły gospodarczej skarżącej Komisja uwzględniła jej światowy obrót w 2005 r., ostatnim roku przed wydaniem zaskarżonej decyzji (8,49 mld EUR), oraz postanowiła zastosować do nałożonej na nią grzywny mnożnik w wysokości 1,5 (zob. motywy 349 i 350 zaskarżonej decyzji).

141 W tym kontekście, w odpowiedzi na argumenty skarżącej dotyczące wykorzystania obrotu w celu oceny jej możliwości ekonomicznych, Komisja oświadczyła, że kryterium obrotu dawało racjonalną i użyteczną wskazówkę co do możliwości i siły gospodarczej danego przedsiębiorstwa oraz że w niniejszym wypadku zastosowała to kryterium w taki sam sposób do wszystkich przedsiębiorstw, których dotyczyła zaskarżona decyzja (motyw 347 zaskarżonej decyzji).

142 Następnie, co się tyczy pojęcia odstraszenia, należy przypomnieć, że stanowi ono jeden z czynników, które trzeba uwzględnić przy obliczaniu kwoty grzywny. Z utrwalonego orzecznictwa wynika bowiem, że celem ustanowionych w art. 23 ust. 2 rozporządzenia nr 1/2003 grzywien nakładanych za naruszenia

art. 81 WE jest ukaranie danych przedsiębiorstw za popełnienie czynów zabronionych i odstraszenie zarówno tych przedsiębiorstw, jak i innych podmiotów gospodarczych od naruszania zasad unijnego prawa konkurencji w przyszłości. Tak więc Komisja, obliczając kwotę grzywny, może brać pod uwagę w szczególności wielkość oraz siłę gospodarczą przedsiębiorstwa, którego sytuacja jest rozpatrywana (zob. podobnie wyrok Trybunału z dnia 29 czerwca 2006 r. w sprawie C-289/04 P Showa Denko przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-5859, pkt 16 i przytoczone tam orzecznictwo).

143 Przyczyną wzięcia pod uwagę wielkości i całkowitych zasobów danego przedsiębiorstwa celem zapewnienia grzywnie wystarczającego skutku odstraszającego jest wywarcie zamierzonego wpływu na wspomniane przedsiębiorstwo, ponieważ sankcja nie może być łagodna zwłaszcza w świetle możliwości finansowych tego przedsiębiorstwa (wyrok Trybunału z dnia 17 czerwca 2010 r. w sprawie C-413/08 P Lafarge przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-5361, pkt 104). I tak, zostało w szczególności orzeczone, że odstraszający skutek, do którego osiągnięcia Komisja ma prawo dążyć przy ustalaniu wysokości grzywny, może być skutecznie osiągnięty jedynie przy uwzględnieniu sytuacji przedsiębiorstwa w momencie nałożenia grzywny (wyrok Sądu z dnia 5 kwietnia 2006 r. w sprawie T-279/02 Degussa przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-897, pkt 278).

144 W niniejszej sprawie skarżąca nie kwestionuje samej możliwości uwzględnienia przez Komisję wielkości i siły gospodarczej przedsiębiorstwa w celu odpowiedniego dostosowania kwoty grzywny. Podważa natomiast znaczenie kryterium obrotu przy ocenie jej własnej wielkości i jej siły gospodarczej.

145 W tym względzie należy wskazać, że Trybunał twierdzi niezmiennie, iż całkowity obrót przedsiębiorstwa stanowi wskazówkę, aczkolwiek przybliżoną i niedoskonałą, dotyczącą wielkości tego przedsiębiorstwa i jego siły gospodarczej (zob. ww. w pkt 112 wyrok w sprawach połączonych Dansk Rørindustri i in. przeciwko Komisji, pkt 243 i przytoczone tam orzecznictwo). Zatem, jak już orzeczono, Komisja miała wszelkie podstawy, aby w celu ustalenia grzywny na takim poziomie, który zapewni jej odpowiednio odstraszający efekt, uwzględnić całkowity obrót przedsiębiorstwa, którego sytuacja jest rozpatrywana (ww. w pkt 142 wyrok w sprawie Showa Denko przeciwko Komisji, pkt 15–18; wyrok Trybunału z dnia 22 maja 2008 r. w sprawie C-266/06 P Evonik Degussa przeciwko Komisji i Radzie, niepublikowany w Zbiorze, pkt 120; wyrok Sądu z dnia 9 lipca 2003 r. w sprawie T-220/00 Cheil Jedang przeciwko Komisji, Rec. s. II-2473, pkt 96).

146 Tak więc, choć orzecznictwo wyraźnie przyznaje, że całkowity obrót przedsiębiorstwa stanowi „wskazówkę" dotyczącą wielkości tego przedsiębiorstwa i jego siły gospodarczej, która to wskazówka może być „niedoskonała" i „przybliżona", uznaje ono jednocześnie wykorzystanie tego kryterium w ramach określania podwyższenia grzywny tytułem zapewnienia skutku odstraszającego. Niezaprzeczalną zaletą tego rozwiązania jest to, że umożliwia ono Komisji odwołanie się w ramach określania kwot grzywien do obiektywnego kryterium i zastosowanie go w jednakowy sposób do wszystkich przedsiębiorstw, których grzywny te dotyczą.

147 Z powyższych rozważań wynika, że twierdzenie, jakoby obrót przedsiębiorstwa odzwierciedlał jedynie w sposób niedoskonały lub przybliżony jego siłę gospodarczą, samo w sobie nie wystarcza, aby podważyć znaczenie tego kryterium w kontekście określania podwyższenia kwoty grzywny tytułem zapewnienia skutku odstraszającego.

148 Oczywiście, jak twierdzi skarżąca, w istocie nie należy zapominać o celu, któremu służy zastosowanie tego podwyższenia, a mianowicie o odpowiednim dostosowaniu grzywny, tak aby nie stała się ona pomijalna ani – przeciwnie – nadmierna, w szczególności w odniesieniu do możliwości finansowych danego przedsiębiorstwa (zob. pkt 143 powyżej; ww. w pkt 143 wyrok w sprawie Degussa przeciwko Komisji, pkt 283; wyrok Sądu z dnia 18 czerwca 2008 r. w sprawie T-410/03 Hoechst przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-881, pkt 379).

149 Niemniej jednak argumenty podniesione przez skarżącą nie pozwalają stwierdzić, że uwzględnienie przez Komisję obrotu skarżącej dało na tyle mylący obraz jej możliwości finansowych, iż spowodowało to, że cel ten został w niniejszym wypadku pominięty.

150 Przede wszystkim należy wskazać, że skarżąca nie przedstawiła żadnego konkretnego dowodu na poparcie argumentów i liczb, na które się powołuje, ponieważ skarga nie odwołuje się w tym zakresie do żadnego dokumentu.

151 Następnie trzeba stwierdzić, że skarżąca poprzestaje na powołaniu się w swojej skardze na istnienie pasywów z tytułu emerytur, większych niż wynikałoby to z jej rozmiarów, oraz na zadłużenie wynikające z finansowania zakupu, który miał miejsce w 1997 r., nie wyjaśnia jednak szczegółowo, w jaki konkretnie sposób istnienie tych pasywów miałoby wpływać na znaczenie uwzględnionego przez Komisję obrotu w 2005 r.

152 Tymczasem należy zauważyć, jak słusznie wskazuje Komisja, że chodzi o elementy odnoszące się do kilku lat, które w związku z tym nie stanowią wiarygodnego wskaźnika siły gospodarczej przedsiębiorstwa w chwili wydania zaskarżonej decyzji i które zresztą mają co do zasady rzeczywisty wpływ na obrót przedsiębiorstwa. Ponadto skarżąca sama przyznaje w swojej skardze, że zadłużenie, o którym mowa, „miało wpływ na jej działalność". Skarżąca nie podważyła również argumentu Komisji, zgodnie z którym omawiane pasywa musiały znaleźć odzwierciedlenie w jej obrocie.

153 Co więcej, należy podkreślić, że skarżąca nie wyjaśnia, w jakim zakresie kryterium obrotu nie odzwierciedla we właściwy sposób jej możliwości finansowych ze względu na podnoszone przez nią argumenty. Skarżąca poprzestaje na samym żądaniu uchylenia podwyższenia zastosowanego przez Komisję. Należy jednak stwierdzić, że postawiłoby to skarżącą w takiej samej sytuacji jak Barlo i Lucite, w odniesieniu do których nie zostało zastosowane żadne podwyższenie ze względu na skutek odstraszający. Tymczasem obroty tych dwóch przedsiębiorstw stanowiły w 2005 r., odpowiednio, 4% i 13% obrotu skarżącej (zob. motywy 36 i 46 zaskarżonej decyzji). Wobec braku przekonujących dowodów nie można zgodzić się z twierdzeniem, jakoby obroty skarżącej były do tego stopnia mylące, jeśli chodzi o jej możliwości finansowe.

154 Oznacza to, że skarżąca nie obaliła oceny Komisji, w myśl której jej obrót dawał „racjonalną i użyteczną wskazówkę co do jej możliwości i siły gospodarczej" (motyw 347 zaskarżonej decyzji). W konsekwencji, wbrew twierdzeniom skarżącej, Komisja mogła oprzeć się na tym obrocie, aby określić właściwe podwyższenie (zob. w szczególności pkt 146 i147 powyżej).

155 Ponadto nie można również zgodzić się z argumentem skarżącej, w którym zarzuca ona Komisji, że ta nie zbadała przedstawionych w trakcie postępowania administracyjnego dowodów dotyczących możliwości finansowych skarżącej. Po pierwsze, chodzi o zwykłe stwierdzenie ze strony skarżącej, które nie jest poparte żadnym konkretnym środkiem dowodowym, takim jak na przykład wskazanie dowodów, które zostały przez Komisje pominięte. Po drugie, tak czy inaczej z zaskarżonej decyzji wynika, że Komisja zbadała argumenty skarżącej, w myśl których jej obrót zawyżał jej możliwości finansowe, i doszła do wniosku, iż obrót stanowił racjonalną i użyteczną wskazówkę co do jej możliwości i siły gospodarczej (motywy 343 i 347 zaskarżonej decyzji). Okoliczność, iż Komisja nie opowiedziała szczegółowo na każdy z argumentów skarżącej, sama w sobie nie pozwala stwierdzić, że argumenty te nie zostały zbadane.

156 Wreszcie, skarżąca twierdzi również, iż konieczność podwyższenia należałoby uzasadnić w niniejszym przypadku tym bardziej, że – zgodnie z tym, co jakoby skarżąca wykazała – żaden z rzeczywistych sprawców naruszenia nie był przez nią zatrudniony ani nie zajmował w niej odpowiedzialnego stanowiska, żaden z członków jej zarządu nie ułatwiał popełnienia naruszenia, a kwota grzywny była i tak bardzo wysoka.

157 W tym względzie wystarczy przypomnieć, że w motywach 337–350 zaskarżonej decyzji w kontekście oceny wagi naruszenia Komisja dokonała podwyższenia kwoty wyjściowej grzywny w celu zapewnienia jej „wystarczającego skutku odstraszającego z uwzględnieniem wielkości i siły gospodarczej każdego przedsiębiorstwa" (motyw 337 zaskarżonej decyzji). Ten etap obliczania kwoty grzywny jest uzasadniony koniecznością dostosowania wyjściowej kwoty grzywny w taki sposób, aby grzywna miała

wystarczająco odstraszający skutek z uwzględnieniem całkowitych zasobów przedsiębiorstwa i możliwości zgromadzenia środków niezbędnych do zapłaty grzywny. W konsekwencji twierdzenia skarżącej, jakoby żaden z rzeczywistych sprawców naruszenia nie był przez nią zatrudniony ani nie zajmował w niej odpowiedzialnego stanowiska i żaden z członków jej zarządu nie ułatwiał popełnienia naruszenia, są w tym kontekście pozbawione znaczenia, a wobec tego są nieskuteczne.

158 Należy zatem stwierdzić, że argumenty podniesione w ramach pierwszej części tego zarzutu nie pozwalają na podważenie podwyższenia zastosowanego w stosunku do skarżącej w motywach 349 i 350 zaskarżonej decyzji.

159 Wobec tego należy oddalić pierwszą część tego zarzutu podniesioną na poparcie żądania stwierdzenia nieważności art. 2 zaskarżonej decyzji.

W przedmiocie części drugiej zarzutu, dotyczącej naruszenia zasady proporcjonalności i zasady równego traktowania

160 Skarżąca twierdzi, że nawet przy założeniu, iż Komisja mogła nałożyć oparte wyłącznie na obrocie podwyższenie w celu odstraszenia, powinna ona była potraktować adresatów zaskarżonej decyzji sprawiedliwie i w sposób proporcjonalny. Tymczasem podwyższenie nałożone na skarżącą jest zdaniem tej ostatniej proporcjonalnie wyższe niż podwyższenie nałożone na Atofinę i wobec tego narusza zasadę proporcjonalności i zasadę równego traktowania.

161 W tym względzie należy zauważyć, że – jak wskazuje skarżąca – obrót wzięty przez Komisję pod uwagę w wypadku skarżącej (8,49 mld EUR) jest w rzeczywistości szesnaście razy mniejszy niż obrót Atofiny (143 mld EUR), natomiast podwyższenie zastosowane wobec grzywny nałożonej na skarżącą (50%) jest zaledwie cztery razy mniejsze niż zastosowane wobec grzywny nałożonej na Atofinę (200%).

162 Uwaga ta nie wystarcza jednak, aby w świetle zasad przywołanych przez skarżącą podważyć poziom nałożonego na nią podwyższenia.

163 W pierwszej kolejności – ta różnica w stosunku do potraktowania innego przedsiębiorstwa sama w sobie nie znaczy, że podwyższenie zastosowane wobec skarżącej nie jej proporcjonalne do zamierzonego celu, a mianowicie, zgodnie z motywem 337 zaskarżonej decyzji, do ustalenia kwoty nałożonej na nią grzywny na poziomie zapewniającym, iż będzie ona miała wystarczający skutek odstraszający ze względu na jej wielkość i siłę gospodarczą. Tymczasem w analizowanej części zarzutu skarżąca nie podnosi argumentów w tym względzie.

164 W każdym razie argument skarżącej – w zakresie, w jakim koncentruje się on na sytuacji Atofiny, i przy założeniu jego zasadności – prowadziłby do nałożenia na skarżącą podwyższenia rzędu zaledwie 12,5% (podwyższenie szesnaście razy mniejsze niż podwyższenie o 200% nałożone na Atofinę). Tymczasem, zważywszy na wielkość i siłę gospodarczą skarżącej odzwierciedlone przez jej obrót w 2005 r., takie podwyższenie byłoby niewystarczające dla osiągnięcia zamierzonego celu.

165 W drugiej kolejności – nawet przy założeniu, że ta różnica może być uznana za naruszenie zasady równego tratowania, nie musiałoby to oznaczać, że skarżąca jest uprawniona do uzyskania obniżenia nałożonego podwyższenia.

166 W tym względzie Komisja słusznie wskazuje, że skarżąca zmierza do zastosowania „na odwrót" rozstrzygnięcia zawartego w wyroku Sądu z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawach połączonych T-236/01, T-239/01, od T-244/01 do T-246/01, T-251/01 i T-252/01 Tokai Carbon i in. przeciwko Komisji, Rec. s. II-1181, pkt 244–249. W wypadku sprawy zakończonej tym wyrokiem obrót przedsiębiorstwa Showa Denko KK (zwanego dalej „SDK") był dwukrotnie wyższy niż obrót przedsiębiorstwa VAW Aluminium AG (zwanego dalej „VAW"). Tymczasem Komisja nałożyła na

SDK podwyższenie sześciokrotnie wyższe (150%) niż na VAW (25%). W tej sytuacji Sąd postanowił zastąpić podwyższenie nałożone na SDK podwyższeniem na poziomie 50%, a więc dwukrotnie wyższym niż podwyższenie nałożone na VAW.

167 Nie znaczy to jednak, że przedsiębiorstwo takie jak skarżąca może powoływać się na rzekome naruszenie zasady równego traktowania wynikające z faktu, iż podwyższenie nałożone na większe od niej przedsiębiorstwo nie jest wystarczająco duże, aby różnica wielkości między tymi dwoma przedsiębiorstwami była uwzględniona.

168 W trzeciej kolejności – tak czy inaczej zasadność poziomu podwyższenia nałożonego na skarżącą, ze względu na zasadę równego traktowania i zasadę proporcjonalności, powinna być w tym wypadku badana nie tylko przez porównanie do podwyższenia zastosowanego wobec Atofiny, lecz również przez porównanie do podwyższenia zastosowanego wobec pozostałych przedsiębiorstw, których dotyczy zaskarżona decyzja.

169 W szczególności, jak wynika z utrwalonego orzecznictwa, rozstrzygnięcie wydane przez Sąd w ramach badania analizowanej części zarzutu nie mogłoby powodować nierównego traktowania przedsiębiorstw, które uczestniczyły w przedmiotowym naruszeniu (zob. podobnie ww. w pkt 97 wyrok w sprawie Sarrió przeciwko Komisji, pkt 97; wyrok Trybunału z dnia 25 stycznia 2007 r. w sprawie C-407/04 P Dalmine przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-829, pkt 152).

170 Tymczasem skarżąca nie podnosi w skardze argumentów w tym względzie.

171 Ponadto należy przypomnieć, że – w kolejności rosnącej – w zaskarżonej decyzji zastosowane zostały następujące podwyższenia:

— wobec Barlo, z obrotem w wysokości 310,85 mln EUR (motyw 46 zaskarżonej decyzji), nie zostało zastosowane żadne podwyższenie;

— wobec Lucite, z obrotem w wysokości około 1,14 mld EUR (motyw 36 zaskarżonej decyzji), nie zostało zastosowane żadne podwyższenie;

— wobec trzech spółek z grupy Total (Arkemy, Altuglasu i Altumaxu), z obrotem w wysokości 5,71 mld EUR (motyw 14 zaskarżonej decyzji), zostało zastosowane „hipotetyczne" podwyższenie o 25% (mnożnik 1,25) w celu obliczenia podwyższenia z tytułu powrotu do naruszenia, które miało miejsce w wypadku tych trzech przedsiębiorstw (zob. przypis nr 233 w zaskarżonej decyzji). Ponadto w rozstrzygnięciu w przedmiocie skargi wniesionej przez te trzy spółki na zaskarżoną decyzję Sąd obniżył kwotę nałożonej na nie grzywny, ponownie obliczając kwotę całkowitą w oparciu o podwyższenie o 25% z tytułu skutku odstraszającego (wyrok Sądu z dnia 7 czerwca 2011 r. w sprawie T-217/06 Arkema France i in. przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-2593, pkt 339, 340);

— wobec skarżącej, z obrotem w 2005 r. wysokości 8,49 mld EUR, zostało zastosowane podwyższenie o 50% (mnożnik 1,5);

— wobec Degussy, z obrotem w wysokości 11,75 mld EUR, zostało zastosowane podwyższenie o 75% (mnożnik 1,75);

— wobec Atofiny (pięciu spółek z grupy Total) zostało zastosowane podwyższenie o 200% (mnożnik 3) w oparciu o obrót Total SA w 2005 r. w wysokości 143,168 mld EUR (motywy 349 i 350 zaskarżonej decyzji).

172 Z zaskarżonej decyzji wynika zatem wyraźnie, że przypadek Atofiny jest szczególnym przypadkiem przedsiębiorstwa mającego obrót znacznie wyższy niż wszystkie pozostałe przedsiębiorstwa, których dotyczyła zaskarżona decyzja. Natomiast podejście Komisji do wszystkich pozostałych przedsiębiorstw było spójne, jako że ustaliła ona podwyższenie o 25%, o 50% i o 75% w stosunku do tych przedsiębiorstw, których obrót wynosił, odpowiednio, 5,71 mld EUR, 8,49 mld EUR i 11,75 mld EUR.

173 Niewątpliwie Komisja nie przestrzegała w sposób ścisły zasad matematyki i, w szczególności, stosunkowa różnica poziomów podwyższenia (wyrażona w procentach) występująca między Arkemą i skarżącą (+100%) jest większa niż różnica wysokości ich obrotów (+48%), natomiast różnica ta jest mniejsza, jeśli chodzi o skarżącą i Degussę (+50% w wypadku podwyższenia i +38% w wypadku obrotów).

174 Jednak ta ostatnia uwaga nie wystarcza, aby stwierdzić naruszenie zasad, na które powołuje się skarżąca. Ze względu na zakres uznania, jakim Komisja dysponuje w tej dziedzinie, i na cel w postaci odstraszenia, któremu służy zastosowanie przedmiotowego podwyższenia, nie można wymagać od Komisji, powołując się na zasadę równego traktowania i zasadę proporcjonalności, aby zapewniła ona, iż różnice poziomów podwyższenia będą dokładnie odzwierciedlały wszelkie różnice dotyczące wartości obrotów (zob. podobnie i analogicznie także ww. w pkt 145 wyrok w sprawie Evonik Degussa przeciwko Komisji i Radzie, pkt 122). Jak wynika z orzecznictwa, chociaż obrót stanowi istotne kryterium przy ustalaniu kwoty grzywny na poziomie zapewniającym jej wystarczająco odstraszający charakter, to jednak ustalenie właściwej grzywny nie musi koniecznie być wynikiem zwykłego działania arytmetycznego opartego na obrocie (zob. podobnie ww. w pkt 128 wyrok w sprawach połączonych Musique Diffusion française i in. przeciwko Komisji, pkt 121; ww. w pkt 145 wyrok w sprawie Evonik Degussa przeciwko Komisji i Radzie, pkt 120).

175 Wynika stąd, że sposób potraktowania przedsiębiorstw znajdujących się ze względu na ich obroty, w sytuacji bardziej porównywalnej do sytuacji Atofiny niż do sytuacji skarżącej, nie pozwala na stwierdzenie naruszenia zasady równego traktowania i zasady proporcjonalności. Natomiast argumentacja skarżącej, domagającej się potraktowania w sposób proporcjonalny do potraktowania wyłącznie Atofiny, a mianowicie, zasadniczo, podwyższenia rzędu 12,5% (zob. pkt 164 powyżej), w razie jej uwzględnienia spowodowałaby nierówne traktowanie w stosunku do pozostałych przedsiębiorstw, których dotyczy zaskarżona decyzja.

176 W tym kontekście trzeba również zwrócić uwagę na okoliczność, iż skarżąca pomija milczeniem w szczególności przypadek Lucite. Tymczasem należy przypomnieć, że skarżąca i Lucite popełniły naruszenie, kolejno, z wykorzystaniem tych samych aktywów oraz że Komisja przypisała im takie same kwoty wyjściowe grzywien, na podstawie takiego samego obrotu, jeśli chodzi o produkty z PMMA. Zatem do tego momentu kwoty grzywien obu tych przedsiębiorstw były obliczane w taki sam sposób, jednak w odróżnieniu od skarżącej w stosunku do Lucite nie zostało zastosowane żadne podwyższenie z tytułu skutku odstraszającego. Jednakże ze względu na to, iż jej obrót był siedem i pół razy mniejszy od obrotu skarżącej, nie można twierdzić, że nałożone na skarżącą podwyższenie o 50% jest sprzeczne z przywołanymi zasadami.

177 W tej sytuacji należy oddalić część drugą zarzutu podniesioną na poparcie żądania stwierdzenia nieważności art. 2 zaskarżonej decyzji.

178 Ponadto, z opisanych powyżej powodów, argumenty podniesione przez skarżącą w zarzucie czwartym również nie uzasadniają obniżenia kwoty grzywny – w ramach nieograniczonego prawa orzekania przysługującego Sądowi – w zakresie, w jakim wynika ona z podwyższenia kwoty wyjściowej ze względu na skutek odstraszający. Zarzut ten powinien zatem zostać oddalony w całości.

W przedmiocie zarzutu piątego, dotyczącego nieuzasadnionej odmowy przyznania obniżenia kwoty grzywny z tytułu współpracy z Komisją

179 Analizowany zarzut dzieli się na dwie części. W części pierwszej skarżąca zarzuca Komisji odmowę przyznania jej obniżenia kwoty grzywny z tytułu komunikatu w sprawie współpracy. W części drugiej skarżąca podnosi, tytułem posiłkowym, że Komisja powinna była chociażby uwzględnić jej zasługi we współpracy poza zakresem zastosowania tego komunikatu.

W przedmiocie części pierwszej zarzutu, dotyczącej odmowy przyznania obniżenia kwoty grzywny z tytułu komunikatu w sprawie współpracy

180 Ta część zarzutu oparta jest w istocie na dwóch zastrzeżeniach. Po pierwsze, skarżąca zarzuca Komisji, że ta niesłusznie uznała, iż dowody dostarczone przez skarżącą nie miały żadnej wartości dodanej dla prowadzonego przez Komisję dochodzenia. Po drugie, skarżąca podnosi, że spóźnienie, jakie miała w stosunku do innych zainteresowanych przedsiębiorstw, jeśli chodzi o dostarczenie dowodów, spowodowane było zachowaniem Komisji.

– W przedmiocie błędnej oceny wartości dodanej dowodów zawartych we wniosku złożonym na podstawie komunikatu w sprawie współpracy

181 Na wstępie należy przypomnieć, że Komisja dysponuje szerokim zakresem uznania co do metody obliczania grzywien i że ma prawo w tym względzie brać pod uwagę liczne czynniki, wśród których znajduje się współpraca zainteresowanych przedsiębiorstw w trakcie dochodzenia prowadzonego przez służby tej instytucji. Komisji przysługuje w tym względzie szeroki zakres uznania przy dokonywaniu oceny jakości i użyteczności współpracy danego przedsiębiorstwa, w szczególności w porównaniu ze współpracą innych przedsiębiorstw (wyrok Trybunału z dnia 10 maja 2007 r. w sprawie C-328/05 P SGL Carbon przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-3921, pkt 81, 88).

182 Dla uzasadnienia obniżenia kwoty grzywny na podstawie komunikatu w sprawie współpracy dostarczone informacje powinny móc zostać uznane za świadczące o prawdziwej współpracy ze strony przedsiębiorstwa, przy czym celem obniżenia kwoty grzywny jest wynagrodzenie przedsiębiorstwa za jego wkład w postępowanie administracyjne, który ułatwił Komisji stwierdzenie naruszenia (zob. podobnie ww. w pkt 116 wyrok w sprawach połączonych Erste Group Bank i in. przeciwko Komisji, pkt 305). Wobec tego zachowanie przedsiębiorstwa musi ułatwiać zadanie Komisji polegające na stwierdzeniu i ukaraniu naruszeń przewidzianych w prawie Unii reguł konkurencji (zob. ww. w pkt 54 wyrok w sprawach połączonych JFE Engineering i in. przeciwko Komisji, pkt 499 i przytoczone tam orzecznictwo) i świadczyć o prawdziwej woli współpracy (ww. w pkt 112 wyrok w sprawach połączonych Dansk Rørindustri i in. przeciwko Komisji, pkt 395, 396).

183 Mając na względzie rację bytu obniżki, Komisja nie może pominąć użyteczności dostarczonych informacji, która bezwzględnie zależy od posiadanych już przez nią środków dowodowych (wyrok Sądu z dnia 28 kwietnia 2010 r. w sprawach połączonych T-456/05 i T-457/05 Gütermann i Zwicky przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-1443, pkt 221).

184 Ponadto Komisja jest zobowiązana do uzasadnienia powodów, ze względu na które ocenia ona, że dowody dostarczone przez przedsiębiorstwa w związku z komunikatem w sprawie współpracy stanowią wkład uzasadniający obniżenie kwoty nałożonej grzywny, natomiast do przedsiębiorstw zamierzających kwestionować decyzję Komisji w tym zakresie należy wykazanie, że Komisja, nie posiadając takich informacji dostarczonych dobrowolnie przez przedsiębiorstwa, nie byłaby w stanie udowodnić istoty naruszenia, a zatem – wydać decyzji o nałożeniu grzywny (ww. w pkt 116 wyrok w sprawach połączonych Erste Group Bank i in. przeciwko Komisji, pkt 297).

185 W komunikacie w sprawie współpracy Komisja uściśliła warunki, na jakich przedsiębiorstwa współpracujące z nią w trakcie dochodzenia w sprawie kartelu będą mogły być zwolnione z grzywny lub skorzystać z obniżenia kwoty grzywny, którą w innym wypadku musiałyby zapłacić.

186 W szczególności Komisja wskazała, że przedsiębiorstwa, które nie spełniają warunków umożliwiających skorzystanie ze zwolnienia z grzywien, mogą jednak skorzystać ze zmniejszenia kwoty grzywny (pkt 20 komunikatu w sprawie współpracy). Zgodnie z pkt 21 tego komunikatu, aby móc ubiegać się o takie zmniejszenie „przedsiębiorstwo musi dostarczyć Komisji takie dowody domniemanego naruszenia,

które przyczyniają się do zwiększenia wartości [mają istotną wartość dodaną w stosunku do] dowodów już będących w posiadaniu Komisji, oraz musi wycofać się z udziału w domniemanym naruszeniu najpóźniej z chwilą składania dowodów".

187 Ponadto pkt 22 komunikatu w sprawie współpracy wyjaśnia:

„Pojęcie »zwiększenia wartości« [wartości dodanej] odnosi się do zakresu, w którym dostarczone dowody zwiększają, poprzez swój charakter lub poziom szczegółowości, możliwość udowodnienia przez Komisję danego stanu faktycznego. Przy tej ocenie Komisja zasadniczo uzna pisemne dowody pochodzące z okresu, do którego odnosi się stan faktyczny, za mające większą wartość niż dowody ustalone później. Podobnie dowody bezpośrednio odnoszące się do danego stanu faktycznego zasadniczo zostaną uznane za posiadające większą wartość niż dowody odnoszące się tylko pośrednio".

188 W zaskarżonej decyzji Komisja wskazała, że skarżąca wniosła się o zastosowanie komunikatu w sprawie współpracy w dniu 18 października 2004 r., po otrzymaniu przez Komisję wniosków złożonych na podstawie tego komunikatu przez Degussę (w dniu 20 grudnia 2002 r.), Atofinę (w dniu 3 kwietnia 2003 r.) i Lucite (w dniu 11 lipca 2003 r.) (motyw 416 zaskarżonej decyzji). Motyw 417 zaskarżonej decyzji stwierdza, że Komisja zbadała wkład skarżącej w kolejności chronologicznej, w jakiej wnioski zostały złożone, w celu ustalenia, czy miały one istotną wartość dodaną w rozumieniu pkt 21 tego komunikatu. W oparciu o te kryteria Komisja uznała, że dowody dostarczone przez skarżącą nie miały wartości dodanej w rozumieniu komunikatu w sprawie współpracy (motyw 417 zaskarżonej decyzji).

189 W niniejszej sprawie w pierwszej kolejności skarżąca podnosi, że Komisja zastosowała błędne kryterium prawne, aby oddalić jej wniosek o obniżenie kwoty grzywny, ponieważ w motywie 419 zaskarżonej decyzji wskazała, iż dokumenty dostarczone przez skarżącą nie pozwoliły jej „udowodnić stanu faktycznego". Tymczasem skarżąca twierdzi, że właściwym kryterium, zgodnie z pkt 21 komunikatu w sprawie współpracy, było zwiększenie możliwości udowodnienia przez Komisję stanu faktycznego.

190 Ten argument jest niezgodny z faktami i musi zostać oddalony.

191 Jak zostało wskazane w pkt 188 powyżej, z motywów 416–419 zaskarżonej decyzji wyraźnie bowiem wynika, że Komisja prawidłowo zastosowała właściwy przepis komunikatu w sprawie współpracy – to znaczy pkt 21 tego komunikatu – odwołując się do kryterium „istotnej wartości dodanej" (zob. pkt 188 powyżej). Ponadto w piśmie z dnia 11 sierpnia 2005 r., informującym skarżącą o oddaleniu jej wniosku o obniżenie kwoty grzywny z tego tytułu, Komisja stwierdziła, że „dostarczone [przez skarżącą] dowody nie mają istotnej wartości dodanej w rozumieniu pkt 21 i 22 [komunikatu w sprawie współpracy]", tym samym wskazując właściwe kryterium.

192 W drugiej kolejności skarżąca podnosi w istocie, że dostarczone przez nią dowody spełniają warunki określone w pkt 21 i 22 komunikatu w sprawie współpracy.

193 W tym względzie należy przypomnieć, że zgodnie z orzecznictwem przytoczonym w pkt 184 powyżej do skarżącej należy wykazanie, iż warunki te były spełnione. Trzeba jednak zaznaczyć, że chociaż w skardze skarżąca powołuje się, w sposób ogólny i pozbawiony poparcia, na intensywne wysiłki, które podjęła, aby współpracować z Komisją – przy czym wspomina o „wielu dniach roboczych specjalistów w zakresie technologii informatycznych" i o „ponad tysiącu godzin badania przez doradców zewnętrznych", które doprowadziły do dobrowolnego przedstawienia Komisji „168 dokumentów uzyskanych z systemów tworzenia kopii zapasowych i z serwerów" – argumentacja przedstawiona przez nią w ramach analizowanego zastrzeżenia opiera się w rzeczywistości na kilku dokumentach pochodzących z okresu naruszenia, o których mowa w motywach 101, 104, 115 i 156 zaskarżonej decyzji. Skarżąca twierdzi, że dokumenty te wzmocniły tezę Komisji i dopomogły jej w dochodzeniu, ponieważ zacytowała je w zaskarżonej decyzji, i że chodzi o unikalne w ramach tego dochodzenia aktualne dokumenty. Ponadto według skarżącej komunikat w sprawie współpracy przyznaje dużą wartość takim aktualnym dokumentom.

194 Argumenty te nie pozwalają jednak podważyć oceny dokonanej przez Komisję.

195 Po pierwsze, co się tyczy wewnętrznej wiadomości elektronicznej skarżącej przytoczonej w motywie 101 zaskarżonej decyzji, dotyczy ona porozumienia w sprawie podniesienia cen w drugim kwartale 1998 r. i podwyżki o 5% za płyty sanitarne od dnia 1 stycznia 1999 r. na rynku Zjednoczonego Królestwa (zob. przypis nr 27 w zaskarżonej decyzji). Również dokumenty przytoczone w pkt 156 zaskarżonej decyzji wspominają o podniesieniu cen w drugim kwartale 1998 r. Niemniej jednak, jak podnosi Komisja, z zaskarżonej decyzji wynika (zob. na przykład motywy 155, 157 i 158 zaskarżonej decyzji), że przed otrzymaniem tych dokumentów Komisja wiedziała już o rozmowach na temat cen i o porozumieniach w sprawie podwyżek cen na szczeblu europejskim w drugim kwartale 1998 r.

196 Niewątpliwie, jak podkreśla skarżąca, dokument przytoczony w motywie 101 zaskarżonej decyzji pozwolił Komisji przedstawić, w jaki sposób odbywały się opisywane przez nią antykonkurencyjne spotkania. Również dokumenty przytoczone w motywie 156 zaskarżonej decyzji pokazują, w jaki sposób podwyżki cen były wprowadzane. Niemniej jednak chodzi jedynie o informacje pozwalające określić kontekst podwyżek cen, co do których Komisja posiadała już wystarczające dowody.

197 Po drugie, jeśli chodzi o dwie wewnętrzne wiadomości elektroniczne skarżącej przytoczone w motywie 104 i w przypisie nr 31 w zaskarżonej decyzji dla zilustrowania faktu, że podwyżki cen nie zawsze były wprowadzane (zob. przypis nr 31 w zaskarżonej decyzji), należy wskazać, iż przed otrzymaniem tych dokumentów Komisja była już tego świadoma i posiadała na to dowody, jak wynika z szeregu motywów zaskarżonej decyzji (zob. na przykład motywy 110, 120, 123, 125, 128, 129, 134, 140, 143, 148, 167 i 184 zaskarżonej decyzji). Podnoszona przez skarżącą okoliczność, iż chodzi o jedyne dokumenty współczesne naruszeniu przytoczone w pkt 4.2.3 zaskarżonej decyzji, zatytułowanym „Wykonywanie i kontrola porozumień w sprawie cen”, sama w sobie nie dowodzi ich istotnej wartości dodanej.

198 Po trzecie, co się tyczy sprawozdania ze spotkania, o którym mowa w motywie 115 zaskarżonej decyzji, dokument ten potwierdza jedynie, że spotkanie między skarżącą i Degussą odbyło się w dniu wskazanym w tym dokumencie, natomiast informacje na temat antykonkurencyjnego charakteru tego spotkania zostały dostarczone Komisji przez Degussę. Ponadto należy wskazać, że w rozpatrywanej niniejszym skardze skarżąca twierdzi właśnie, iż omawiany dokument świadczy o zgodnym z prawem charakterze odnośnego spotkania, a zatem nie może ona utrzymywać, że miał on dla Komisji istotną wartość dodaną.

199 Ponadto należy podkreślić, że skarżąca nie kwestionuje oceny Komisji, w myśl której w momencie otrzymania przez tę ostatnią dokumentów, o których mowa powyżej, dysponowała już ona pochodzącymi od innych przedsiębiorstw rozstrzygającymi dowodami, które były wystarczające, aby udowodnić stan faktyczny. Skarżąca podnosi jednak, że zgodnie z komunikatem w sprawie współpracy nie chodzi o to, czy Komisja otrzymała już „wystarczające dowody”, aby udowodnić słuszność swojej tezy, lecz o to, czy jej dowody „wzmacniały” tę tezę. Skarżąca uważa zaś, że niezależnie od tego, jak silna jest teza, zawsze może zostać wzmocniona przez dodatkowe lub lepsze dowody, w szczególności przez aktualne dokumenty.

200 Nie można zgodzić się z tą argumentacją. Oznacza ona bowiem w istocie, że każdy dowód przytoczony w decyzji w dziedzinie karteli – i a fortiori każdy aktualny dokument – powinien być uważany za mający „istotną wartość dodaną” w rozumieniu komunikatu w sprawie współpracy, a zatem uzasadniający obniżenie kwoty grzywny. Taki wniosek byłby zaś niezgodny z orzecznictwem przypomnianym w pkt 181–183 powyżej.

201 I tak, zostało na przykład orzeczone, że jeżeli oświadczenie ogranicza się do potwierdzenia w pewnym stopniu oświadczenia, którym Komisja już dysponowała, nie ułatwia ono w znacznym stopniu zadania Komisji i nie wystarcza dla uzasadnienia obniżenia grzywny ze względu na współpracę (zob. ww.

w pkt 183 wyrok w sprawie Gütermann i Zwicky przeciwko Komisji, pkt 222 i przytoczone tam orzecznictwo). Wynika z tego, iż sam fakt, że dokument jest w pewnym stopniu użyteczny dla Komisji i że wobec tego Komisja powołuje się na niego w swojej decyzji, nie pozwala uzasadnić obniżenia kwoty grzywny z tytułu współpracy.

202 Ponadto należy wskazać, że w swojej argumentacji skarżąca koncentruje się na brzmieniu pkt 22 komunikatu w sprawie współpracy, w myśl którego należy sprawdzić, czy „dostarczone dowody zwiększają […] możliwość udowodnienia przez Komisję danego stanu faktycznego". Jednak z punktu tego jasno wynika, że zawiera on definicję pojęcia wartości dodanej, podczas gdy właściwym kryterium dla oceny stosowności obniżenia kwoty grzywny, określonym w pkt 21 tego komunikatu, jest kryterium „istotnej wartości dodanej". Jednak skarżąca nie próbuje nawet udowodnić, w jakim zakresie dokumenty, na które się powołuje, ułatwiły w sposób „istotny" zadanie Komisji.

203 Z powyższego wynika, że skarżąca nie wykazała, iż twierdzenia Komisji przypomniane w pkt 188 powyżej były obarczone oczywistym błędem w ocenie.

204 Wobec tego analizowane zastrzeżenie musi zostać oddalone.

– W przedmiocie odpowiedzialności Komisji za spóźnienie, jakie miała skarżąca w stosunku do innych zainteresowanych przedsiębiorstw, jeśli chodzi o dostarczenie dowodów

205 Skarżąca zarzuca Komisji spowodowanie, iż przedstawienie przez skarżącą wniosku na podstawie komunikatu w sprawie współpracy było spóźnione.

206 W pierwszej kolejności skarżąca podnosi, że Komisja nie wywiązywała się z obowiązku powiadomienia jej o dochodzeniu przez ponad rok od chwili poinformowania o nim wszystkich pozostałych uczestników kartelu.

207 W tym miejscu należy podkreślić, że skarżąca nie twierdzi, iż w wyniku rzekomo spóźnionego powiadomienia jej o dochodzeniu nastąpiło naruszenie jej prawa do obrony. Podnosi ona natomiast w istocie, że jej szanse na uzyskanie obniżenia kwoty grzywny z tytułu współpracy z Komisją uległy zmniejszeniu.

208 W tym względzie należy przypomnieć, że pierwsze działanie wyjaśniające skierowane do skarżącej w ramach dochodzenia, a mianowicie żądanie udzielenia informacji, nastąpiło w dniu 29 lipca 2004 r. (zob. pkt 10 powyżej). Natomiast Degussa złożyła wniosek o zwolnienie z grzywny w dniu 20 grudnia 2002 r., a pozostałe przedsiębiorstwa, których dochodzenie dotyczyło (Atofina, Barlo, i Lucite), były niewątpliwie powiadomione o dochodzeniu w dniu 25 marca 2003 r., kiedy to rozpoczęły się kontrole w ich pomieszczeniach (zob. pkt 7 powyżej). Ponadto w dniu 3 kwietnia 2003 r. Atofina i Lucite złożyły wnioski na podstawie komunikatu w sprawie współpracy, które okazały się skuteczne (zob. pkt 8 i 28 powyżej).

209 Wobec tego sytuacja skarżącej różni się od sytuacji wszystkich pozostałych adresatów zaskarżonej decyzji, którzy mogli ubiegać się o obniżenie kwoty grzywny na podstawie komunikatu w sprawie współpracy, ponieważ stała się ona przedmiotem pierwszego działania wyjaśniającego szesnaście miesięcy później niż te przedsiębiorstwa. Jak zostało zaś wskazane (zob. na przykład pkt 183 powyżej), moment złożenia wniosku na podstawie tego komunikatu może mieć decydujące znaczenie, jeśli chodzi o możliwość obniżenia kwoty grzywny.

210 Jednak wbrew temu, co twierdzi skarżąca, stwierdzenie to nie podważa oceny użyteczności jej współpracy z Komisją i nie prowadzi do obniżenia kwoty grzywny z tego tytułu.

211 Po pierwsze, skarżąca nie przywołuje żadnej zasady prawnej, która mogłaby być źródłem obowiązku Komisji, aby na tym etapie powiadomić właśnie ją o dochodzeniu lub aby podjąć względem niej działania wyjaśniające, w szczególności w celu umożliwienia jej, we właściwym czasie, złożenia wniosku na podstawie komunikatu w sprawie współpracy.

212 Ponadto na rozprawie, w odpowiedzi na pytanie zadane przez Sąd, skarżąca wyraźnie przyznała, po pierwsze, że miała możliwość, tak jak wszystkie inne przedsiębiorstwa, w dowolnym momencie złożyć wniosek na podstawie komunikatu w sprawie współpracy, a po drugie, że dokumenty zawarte w aktach sprawy dowodzą, iż miała ona możliwość dowiedzenia się, dużo wcześniej niż nastąpiło pierwsze dotyczące jej działanie wyjaśniające, o dochodzeniu prowadzonym w sektorze metakrylanów (zob. także pkt 216 i 217 poniżej).

213 Należy również przypomnieć w szczególności, że z art. 11 i 14 rozporządzenia Rady nr 17 z dnia 6 lutego 1962 r., pierwszego rozporządzenia wprowadzającego w życie art. [81 WE] i [82 WE] (Dz.U. 13, s. 204), obowiązującego do dnia 30 kwietnia 2004 r., oraz z art. 18–20 rozporządzenia nr 1/2003, obowiązującego po tej dacie, wynika, iż Komisja „może" podejmować działania wyjaśniające, takie jak żądania udzielenia informacji lub kontrole. Jak twierdzi Komisja, żaden przepis nie zobowiązuje jej do przeprowadzania tych działań jednocześnie w stosunku do wszystkich przedsiębiorstw, których dotyczy dochodzenie.

214 Oprócz tego w niniejszym wypadku, odpowiadając na pytanie zadane przez Sąd na piśmie, Komisja potwierdziła, że od momentu otrzymania pisma Lucite z dnia 7 kwietnia 2003 r., to znaczy krótko po kontrolach z dnia 25 marca 2003 r., miała ona świadomość, iż w tę sprawę mogła być zamieszana skarżąca. Wskazała jednak, że ze względu na pilne potrzeby dochodzenia nie uważała za konieczne skontaktowania się wówczas ze skarżącą. Zważywszy bowiem, że jednostka gospodarcza, która popełniła naruszenie, ICI Acrylics, została zbyta na rzecz Lucite, Komisja przypuszczała, iż to ostatnie przedsiębiorstwo mogło na tym etapie najlepiej odpowiedzieć na pytania dotyczące kartelu, ponieważ miało ono dostęp do odnośnych dokumentów i członków personelu.

215 Jako że ocena ta nie została na rozprawie zakwestionowana przez skarżącą, okazuje się, iż decyzja o niepodejmowaniu działań wyjaśniających wobec skarżącej przed dniem 29 lipca 2004 r. była oparta na obiektywnych powodach.

216 Po drugie, tak czy inaczej, w odpowiedzi na zadane przez Sąd na piśmie pytanie Komisja przedstawiła dwa dokumenty wykazujące, że istnienie przedmiotowego dochodzenia zostało podane przez nią do publicznej wiadomości w dniu 14 kwietnia 2003 r., a przez Lucite w dniu 17 czerwca 2003 r., czyli przed złożeniem przez Lucite w dniu 11 lipca 2003 r. wniosku na podstawie komunikatu w sprawie współpracy i długo przed złożeniem takiego wniosku przez skarżącą w dniu 18 października 2004 r.

217 W tej sytuacji skarżąca nie może utrzymywać, że powodem spóźnionego złożenia przez nią wniosku na podstawie komunikatu w sprawie współpracy było zachowanie Komisji. Oprócz tego na rozprawie skarżąca przyznała, w odpowiedzi na zadane przez Sąd pytanie i w świetle powyższych dokumentów, że miała ona możliwość dowiedzenia się o toczącym się dochodzeniu. Oświadczyła zatem, że jej zastrzeżenia wobec Komisji będą odtąd dotyczyły głównie sposobu działania tej ostatniej w kontaktach z Lucite (zob. pkt 219 i następne poniżej).

218 Wynika z tego, że argumentacja oparta na rzekomo spóźnionym powiadomieniu o istnieniu dochodzenia musi zostać oddalona.

219 W drugiej kolejności skarżąca zarzuca Komisji, że ta powiadomiła Lucite, iż skarżąca nie wiedziała o dochodzeniu, i że odradziła Lucite zawiadamianie o nim skarżącej.

220 Ponadto na rozprawie skarżąca stwierdziła, że sposób, w jaki Komisja działała w swoich kontaktach z Lucite, w szczególności w skierowanym do tego przedsiębiorstwa piśmie z dnia 8 maja 2003 r., stanowił naruszenie zasady dobrej administracji i zasady równego traktowania. Według skarżącej Komisja powiadomiła Lucite, że wniosek na podstawie komunikatu w sprawie współpracy nie został jeszcze przez Lucite złożony, a tym samym naruszyła równość tych przedsiębiorstw w odniesieniu do stosowania wspomnianego komunikatu. Powołując się na rozstrzygnięcie Sądu w ww. w pkt 148 wyroku w sprawie Hoechst przeciwko Komisji, skarżąca żąda wobec tego obniżenia kwoty grzywny ze względu na naruszenie wyżej wymienionych zasad.

221 W tym względzie należy przede wszystkim wskazać, że w swoich pismach skarżąca nie powołała się wyraźnie na naruszenie w tym kontekście zasady dobrej administracji i zasady równego traktowania. Jednak obszernie skrytykowała ona sposób działania Komisji w kontaktach z Lucite, w szczególności stwierdzając, że zachowanie Komisji spowodowało, iż skarżąca „nie została powiadomiona o dochodzeniu na równi z pozostałymi uczestnikami kartelu", i że Komisja „wmieszała się do wyścigu ze szkodą [dla niej]". W tej sytuacji należy stwierdzić, że podniesiona na rozprawie argumentacja stanowi rozszerzenie zarzutu podniesionego wcześniej w skardze wszczynającej postępowanie i który jest ściśle z nim związany, a zatem powinien zostać uznany za dopuszczalny na podstawie art. 48 regulaminu postępowania przed Sądem (zob. podobnie postanowienie prezesa trzeciej izby Trybunału z dnia 13 listopada 2001 r. w sprawie C-430/00 P Dürbeck przeciwko Komisji, Rec. s. I-8547, pkt 17; wyrok Trybunału z dnia 3 września 2008 r. w sprawach połączonych C-402/05 P i C-415/05 P Kadi i Al Barakaat International Foundation przeciwko Radzie i Komisji, Zb.Orz. s. I-6351, pkt 278, 279; wyrok Sądu z dnia 21 marca 2002 r. w sprawie T-231/99 Joynson przeciwko Komisji, Rec. s. II-2085, pkt 156), zgodnie z tym, co stwierdziła skarżąca na rozprawie. Ponadto Komisja, wezwana do przedstawienia uwag w tym zakresie, nie miała zastrzeżeń odnośnie do dopuszczalności tej argumentacji.

222 Następnie należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, w przypadkach, w których instytucje Unii dysponują swobodnym uznaniem, aby móc spełniać swoje funkcje, poszanowanie gwarancji zapewnianych przez wspólnotowy porządek prawny w ramach postępowania administracyjnego nabiera tym bardziej fundamentalnego znaczenia. Wśród tych gwarancji znajduje się w szczególności obowiązek starannego i bezstronnego zbadania wszystkich istotnych okoliczności sprawy przez właściwą instytucję (wyrok Trybunału z dnia 21 listopada 1991 r. w sprawie C-269/90 Technische Universität München, Rec. s. I-5469, pkt 14; wyrok Sądu z dnia 24 stycznia 1992 r. w sprawie T-44/90 La Cinq przeciwko Komisji, Rec. s. II-1, pkt 86). Obowiązek ten jest wyrazem zasady dobrej administracji (zob. podobnie ww. w pkt 53 wyrok w sprawie Volkswagen przeciwko Komisji, pkt 269; ww. w pkt 148 wyrok w sprawie Hoechst przeciwko Komisji, pkt 129).

223 Co się tyczy zasady równego traktowania, Komisja nie może w ramach oceny współpracy ze strony przedsiębiorstw naruszać tej ogólnej zasady prawa wspólnotowego, która zgodnie z utrwalonym orzecznictwem zostaje naruszona, gdy porównywalne sytuacje są traktowane w różny sposób lub gdy różne sytuacje są traktowane w ten sam sposób, chyba że takie traktowanie jest obiektywnie uzasadnione (zob. ww. w pkt 148 wyrok w sprawie Hoechst przeciwko Komisji, pkt 130 i przytoczone tam orzecznictwo).

224 Należy zatem zbadać w świetle tych zasad zachowanie Komisji w jej kontaktach z Lucite.

225 Argumentacja skarżącej w tym zakresie dotyczy wymiany informacji między Komisją i Lucite w trakcie postępowania administracyjnego.

226 I tak, pismem z dnia 7 kwietnia 2003 r., to znaczy wkrótce po kontroli z dnia 25 marca 2003 r. i przed złożeniem wniosku na podstawie komunikatu w sprawie współpracy, Lucite najpierw powiadomiła Komisję, że skarżąca była właścicielem „business under investigation" przez większą część okresu wskazanego w decyzji w sprawie kontroli z dnia 17 marca 2003 r., i stwierdziła, że ewentualna odpowiedzialność jej samej może dotyczyć jedynie okresu od października 1999 r. Następnie Lucite

zapytała, „czy Komisja nawiązała kontakty z ICI plc lub czy zamierzała to zrobić w ramach swojego dochodzenia". Wyjaśniła, że „[w] wypadku odpowiedzi przeczącej prosi o potwierdzenie przez Komisję, czy ma ona jakiekolwiek zastrzeżenia przeciwko nawiązaniu przez [Lucite] kontaktu z ICI PLC i umożliwieniu jej w stosownym momencie dostępu do swoich pracowników i do dokumentów dotyczących ICI Acrylics w celu umożliwienia jej przygotowania swojej obrony".

227 Pismem z dnia 8 maja 2003 r. kierownik jednostki zajmującej się tą sprawą udzielił następującej odpowiedzi:

„[…] Chciałbym państwa poinformować, że nie zajmujemy stanowiska odnośnie do nawiązania przez Lucite kontaktu z ICI plc. Pragnę jednak zwrócić państwa uwagę na okoliczność, że w niniejszej sprawie zostało już przyznane warunkowe zwolnienie z grzywny i że w konsekwencji inne przedsiębiorstwa uczestniczące w postępowaniu mogą wystąpić z wnioskiem o złagodzenie kary jedynie na podstawie komunikatu [w sprawie współpracy]. Ponadto złagodzenie może zostać przyznane tylko jednemu konkretnemu przedsiębiorstwu. Złożenie wspólnego wniosku o złagodzenie kary przez dwa lub trzy przedsiębiorstwa nie jest wobec tego możliwe […]".

228 Według skarżącej powyższe pismo Komisji powiadomiło Lucite, że skarżąca nie wiedziała o dochodzeniu. Ponadto podnosi ona, że Lucite dostrzegła w tym piśmie i w późniejszych ustnych rozmowach ostrzeżenie ze strony Komisji przed nawiązywaniem kontaktów ze skarżącą.

229 Na poparcie tej interpretacji skarżąca powołuje się również na późniejsze pisma Lucite, powstałe po złożeniu przez nią w dniu 11 lipca 2003 r. wniosku na podstawie komunikatu w sprawie współpracy i po formalnym powiadomieniu skarżącej przez Komisję o istnieniu dochodzenia w żądaniu udzielenia informacji z dnia 29 lipca 2004 r. (zob. pkt 10 powyżej).

230 I tak, w skierowanej do skarżącej wiadomości elektronicznej z dnia 12 sierpnia 2004 r. prawnik Lucite wspomina w szczególności: „[j]ak wskazałem w czasie naszego spotkania, podczas dochodzenia sformułowane zostały uwagi, z których wynika, że Komisji nie zależało na tym, aby Lucite dyskutowała o sprawie z ICI".

231 Skarżąca powołuje się również na wiadomość elektroniczną z dnia 3 września 2004 r., skierowaną przez prawnika Lucite do administratora Komisji zajmującego się tą sprawą, w którym wskazywał on, że „ICI zażądała od Lucite pewnych dokumentów oraz pomocy, do których udostępnienia Lucite nie była zobowiązana na podstawie umowy". Lucite wyjaśniała ponadto, że „była niechętna spełnieniu tych żądań bez pisemnego potwierdzenia stanowiska Komisji, w szczególności w świetle [swojego] wniosku […], którego celem jest obniżenie kwoty grzywny", i że działo się tak „częściowo z powodu odniesionego przez [nią] na podstawie rozmów telefonicznych i wcześniejszych kontaktów z Komisją wrażenia, że Komisja nie kontaktowała się z ICI i nie życzyła sobie, aby [ona sama] to robiła (pomimo iż Komisja formalnie oświadczyła w piśmie z dnia 8 maja 2003 r., że nie zajmuje stanowiska w tej kwestii)".

232 W skierowanym do Lucite piśmie z dnia 7 września 2004 r. Komisja wskazała, że nie widzi przeszkód, aby Lucite umożliwiła skarżącej dostęp do swoich pracowników i do swojej dokumentacji. Jednocześnie stanowczo zaprzeczyła, jakoby udzieliła Lucite jakichkolwiek instrukcji co do kontaktów ze skarżącą.

233 Wreszcie, w odpowiedzi na to ostatnie pismo, w skierowanym do Komisji piśmie z dnia 7 września 2004 r. Lucite najpierw przypomniała treść pisma Komisji z dnia 8 maja 2003 r., a następnie wskazała, co następuje:

„W rozmowach telefonicznych i przy okazji wymiany pisemnych informacji z Komisją (które w razie potrzeby możemy szczegółowo przedstawić) było jasne dla Lucite, że Komisja postanowiła nie kontaktować się z ICI do chwili obecnej.

Ze względu na te czynniki i w duchu pełnej i systematycznej współpracy w ramach dochodzenia prowadzonego przez Komisję na podstawie komunikatu [w sprawie współpracy] Lucite doszła do wniosku – naszym zdaniem właściwego – że Komisja nie przyjęłaby z zadowoleniem nawiązania przez Lucite kontaktów z ICI plc w ramach przedmiotowego dochodzenia, chociaż – jak podkreślili państwo w dzisiejszym piśmie – Komisja nie wydała żadnych formalnych »instrukcji« w tej kwestii".

234 Wbrew temu, co twierdzi skarżąca (zob. pkt 220 powyżej), powyższa korespondencja, a w szczególności pismo Komisji z dnia 8 maja 2003 r., nie daje podstaw, aby stwierdzić, że Komisja działała z naruszeniem zasady dobrej administracji lub zasady równego traktowania.

235 W szczególności, jak słusznie podnosi Komisja, z korespondencji tej jasno wynika, że Komisja nie udzieliła Lucite żadnych formalnych instrukcji w odniesieniu do stosowności kontaktowania się ze skarżącą w przedmiocie dochodzenia. W piśmie z dnia 8 maja 2003 r. Komisja wyraźnie stwierdziła, że nie zajmuje stanowiska w tej kwestii. Ponadto sama Lucite przyznaje w swoich pismach, że Komisja nie wydała takich instrukcji, i powołuje się jedynie na swoje „wrażenie", zgodnie z którym Komisja „nie przyjęłaby z zadowoleniem nawiązania […] kontaktów [pomiędzy Lucite i skarżącą]".

236 Ponadto ogólne powołanie się przez Lucite na rozmowy telefoniczne i inne kontakty z Komisją (zob. pkt 231 i 233 powyżej) nie wystarcza, aby wykazać – wobec zaprzeczenia Komisji (zob. pkt 232 powyżej) i w braku innych dowodów – że takie instrukcje rzeczywiście zostały jej udzielone.

237 Komisja nie powiadomiła również Lucite – wbrew twierdzeniom skarżącej – czy kontaktowała się już ze skarżącą w sprawie dochodzenia lub czy skarżąca złożyła wniosek na podstawie komunikatu w sprawie współpracy.

238 Niewątpliwie Lucite mogła zgodnie z rozsądkiem zrozumieć treść pisma z dnia 8 maja 2003 r. w ten sposób, iż nie leżało w jej interesie nawiązanie ze skarżącą kontaktu w sprawie dochodzenia w celu zapewnienia skarżącej dostępu do pracowników i dokumentów Lucite dotyczących ICI Acrylics, aby skarżąca mogła przygotować swoją obronę. Komisja nie ograniczyła się bowiem do stwierdzenia, że „nie zajmuje stanowiska" w tej kwestii, lecz w istocie w dalszej części pisma wskazała warunki, na jakich Lucite mogła ubiegać się o obniżenie kwoty grzywny, przy czym zaznaczyła, że złagodzenie mogło zostać przyznane tylko jednemu konkretnemu przedsiębiorstwu. Na tej podstawie Lucite mogła również przypuszczać, że skarżąca nie była na tym etapie świadoma istnienia dochodzenia i że nie złożyła wniosku o złagodzenie kary.

239 Późniejsze pisma Lucite (zob. pkt 230, 231 i 233 powyżej) potwierdzają zresztą wyraźnie, że rzeczywiście w ten sposób zrozumiała ona stanowisko Komisji wyrażone w piśmie z dnia 8 maja 2003 r.

240 Uwagi te nie pozwalają jednak stwierdzić naruszenia zasad, na które powołuje się skarżąca.

241 Skarżąca nie podważa bowiem oceny Komisji przedstawionej w piśmie z dnia 8 maja 2003 r., zgodnie z którą złagodzenie kary mogło zostać przyznane tylko jednemu konkretnemu przedsiębiorstwu i złożenie wspólnego wniosku przez dwa przedsiębiorstwa nie było wobec tego możliwe. Należy zatem stwierdzić, że w piśmie tym Komisja jedynie poinformowała Lucite o sposobie stosowania komunikatu w sprawie współpracy.

242 Tymczasem ze względu na brzmienie tego komunikatu Lucite musiała sama domyślać się, że nawiązanie kontaktu ze skarżącą mogło w tym wypadku niekorzystnie wpłynąć na jej szanse na uzyskanie obniżenia kwoty grzywny. Wynika to zresztą z jej pisma z dnia 7 kwietnia 2003 r. (zob. pkt 226 powyżej), w którym pyta ona właśnie o stanowisko Komisji w tej sprawie. Podobnie, w świetle wewnętrznej logiki komunikatu w sprawie współpracy, który zachęca każde przedsiębiorstwo, aby współpracowało z Komisją wcześniej niż inne zainteresowane przedsiębiorstwa, Lucite, analizując swoją strategię w zakresie dochodzenia, musiała tak czy inaczej wychodzić z założenia, że skarżąca była jej potencjalnym konkurentem w „wyścigu" o złagodzenie.

243 W tej sytuacji nie można utrzymywać, że poprzez omówione powyżej kontakty z Lucite Komisja „wmieszała się do wyścigu ze szkodą [dla skarżącej]", jak twierdzi ta ostatnia (zob. pkt 221 powyżej). Lucite mogła bowiem, w świetle komunikatu w sprawie współpracy, mieć wiedzę na temat informacji, które zostały jej przekazane.

244 Zatem decyzję Lucite, aby nie kontaktować się ze skarżącą w sprawie dochodzenia, należy uznać za wynik postrzegania przez nią jej własnego interesu ze względu na komunikat w sprawie współpracy. Z przedstawionych powyżej rozważań wynika, że decyzja Lucite mogłaby być inna, jedynie jeśli Komisja wyraźnie pozwoliłaby Lucite skontaktować się ze skarżącą, zapewniając jednocześnie, że nie będzie to miało wpływu na jej szanse w zakresie współpracy. Skarżąca nie twierdzi jednak, że Komisja była zobowiązana udzielić Lucite takiego zapewnienia w świetle zasady dobrej administracji i zasady równego traktowania, na które się powołuje, ani w świetle komunikatu w sprawie współpracy.

245 Zatem okoliczności niniejszej sprawy wyraźnie różnią się od okoliczności sprawy Hoechst przeciwko Komisji, pkt 148 powyżej, na wyrok w której powołuje się skarżąca, gdzie naruszenie zasady dobrej administracji i zasady równego traktowania wynikało z wypowiedzi wyraźnie dyskryminujących zainteresowane przedsiębiorstwo w związku z komunikatem w sprawie współpracy (zob. podobnie ww. w pkt 148 wyrok w sprawie Hoechst przeciwko Komisji, pkt 136). Jak wynika z rozważań przedstawionych powyżej, nie zostało wykazane, że taka sytuacja miała miejsce w niniejszym przypadku.

246 Wobec tego należy oddalić argumentację skarżącej dotyczącą naruszenia zasady dobrej administracji i zasady równego traktowania.

247 Ponadto skarżąca nie może, w celu podważenia zastosowania w odniesieniu do siebie komunikatu w sprawie współpracy w zaskarżonej decyzji, skutecznie powoływać się na zachowanie Komisji w jej kontaktach z Lucite.

248 Należy bowiem wskazać, po pierwsze, że zastosowanie komunikatu w sprawie współpracy opiera się na ocenie obiektywnej użyteczności przekazanych dowodów dla odkrycia lub wykazania naruszenia, a po drugie, że ma ono na celu stworzenie zachęty dla członków karteli do samorzutnej współpracy z Komisją. Jednak Komisja nie może być uważana za odpowiedzialną ani za ograniczony zakres współpracy skarżącej, ani za jej spóźniony charakter. Okoliczności te natomiast można, jak wynika z akt sprawy, przypisać skarżącej oraz, w danym wypadku, sytuacji, w jakiej znalazła się ona ze względu na zbycie ICI Acrylics na rzecz Lucite. W szczególności należy przypomnieć, że w niniejszym przypadku skarżąca przyznaje, iż mogła wiedzieć o dochodzeniu co najmniej od dnia 14 kwietnia 2003 r. (zob. pkt 212, 216 i 217 powyżej).

249 Ponadto nie zostało wykazane, że treść zaskarżonej decyzji byłaby w tym względzie inna, gdyby w piśmie z dnia 8 maja 2003 r. Komisja po prostu ograniczyła się do niezajęcia stanowiska w sprawie pytania Lucite. Należy przypomnieć w szczególności, że skarżąca nie podważa oceny wyrażonej przez Komisję w piśmie z dnia 8 maja 2003 r., zgodnie z którą złożenie na tej podstawie wspólnego wniosku przez skarżącą i Lucite nie byłoby w każdym razie możliwe.

250 Z powyższego wynika, że część pierwsza zarzutu służąca poparciu żądania stwierdzenia nieważności art. 2 zaskarżonej decyzji powinna zostać oddalona.

W przedmiocie części drugiej zarzutu, dotyczącej odmowy uznania zasług skarżącej we współpracy poza zakresem stosowania komunikatu w sprawie współpracy

251 Tytułem ewentualnym skarżąca utrzymuje, jakoby miała prawo do obniżenia kwoty grzywny poza zakresem stosowania komunikatu w sprawie współpracy ze względu na istotną dobrowolną współpracę, której dowiodła w trakcie dochodzenia. Skarżąca uważa, że współpracowała skutecznie

i aktywnie, dostarczając informacji wykraczających poza to, czego żądała Komisja na podstawie art. 18 rozporządzenia nr 1/2003, takich jak w szczególności dowody obciążające, przytoczone w zaskarżonej decyzji wobec skarżącej w odniesieniu do twardych płyt z PMMA.

252 W tym względzie należy przypomnieć, iż w pkt 3 tiret szóste wytycznych Komisja przewidziała okoliczność łagodzącą związaną z efektywną współpracą przedsiębiorstwa w postępowaniu, wykraczającą poza zakres stosowania komunikatu w sprawie współpracy.

253 W rozpoznawanej sprawie Komisja stwierdziła w motywie 392 zaskarżonej decyzji, że zbadała w świetle ww. przepisu, czy współpraca któregoś z przedsiębiorstw związanych z kartelem nie ułatwiła jej stwierdzenia istnienia naruszenia. W motywie 393 zaskarżonej decyzji Komisja wskazała, że – z uwagi na zakres oraz bardzo ograniczoną wartość ich współpracy, oraz zaprzeczanie przez nie faktom, jeżeli wykraczały one poza zakres tej ograniczonej współpracy – nie występują żadne inne okoliczności dające podstawy do obniżenia wysokości grzywien poza zakresem stosowania komunikatu w sprawie współpracy, co w sprawach dotyczących tajnych karteli może mieć w każdym razie jedynie wyjątkowy charakter.

254 W tej ostatniej kwestii Komisja przytacza swoją decyzję C(2005) 4012 wersja ostateczna z dnia 20 października 2005 r. w sprawie postępowania zgodnie z art. 81 ust. 1 [WE] (sprawa COMP/C.38.281/B.2 – Surowiec tytoniowy – Włochy), w której cofnęła warunkowe zwolnienie z grzywny, przyznane pewnemu przedsiębiorstwu, ze względu na to, że przedsiębiorstwo to uchybiło następnie obowiązkowi współpracy, który na nim ciążył na mocy komunikatu w sprawie współpracy. Komisja przyznała jednak temu przedsiębiorstwu obniżenie kwoty grzywny z tytułu okoliczności łagodzących w rozumieniu wytycznych, w celu uwzględnienia istotnego przyczynienia się tego przedsiębiorstwa do prowadzonego przez nią śledztwa.

255 Ponadto, w odniesieniu do skarżącej, w motywie 419 zaskarżonej decyzji Komisja również potwierdziła, że skarżąca nie spełniała warunków, aby móc ubiegać się o zmniejszenie kwoty grzywny z tytułu współpracy poza zakresem stosowania komunikatu o współpracy.

256 W pierwszej kolejności skarżąca twierdzi, że ocena Komisji jest błędna, ponieważ ogranicza możliwość obniżenia kwoty grzywny poza zakresem komunikatu w sprawie współpracy do „wyjątkowych okoliczności” (motyw 393 zaskarżonej decyzji).

257 Argument ten musi zostać oddalony.

258 Konsekwencją stosowania pkt 3 tiret szóste wytycznych nie może bowiem być utrata skuteczności przez komunikat w sprawie współpracy. Z komunikatu tego wynika jasno, że określa on ramy umożliwiające nagradzanie za współpracę przy dochodzeniu prowadzonym przez Komisję przedsiębiorstw, które są lub były stronami tajnych karteli mających wpływ na Unię. W związku z tym przedsiębiorstwa mogą co do zasady uzyskać obniżenie wysokości grzywny z tytułu swojej współpracy, tylko jeżeli spełniają warunki przewidziane w ww. komunikacie.

259 Ponadto należy podkreślić, że skarżąca w rzeczywistości złożyła wniosek na podstawie komunikatu w sprawie współpracy i że jej współpraca wchodziła w zakres tego komunikatu, lecz została uznana za niewystarczającą dla uzasadnienia przyznania obniżenia kwoty grzywny. Okoliczności niniejszej sprawy różnią się wyraźnie od okoliczność, które leżały u podstaw wyroku Sądu z dnia 9 lipca 2003 r. w sprawie T-224/00 Archer Daniels Midland i Archer Daniels Midland Ingredients przeciwko Komisji, Rec. s. II-2597, na który powołuje się skarżąca. W wypadku tej ostatniej sprawy przedsiębiorstwo, którego ona dotyczyła, dostarczyło bowiem Komisji informacji o działaniach, za które w żadnym razie nie powinna ona była nałożyć grzywny i które wobec tego zdaniem Sądu nie wchodziły w zakres stosowania komunikatu w sprawie współpracy. W tych okolicznościach Sąd uznał, że wspomniane przedsiębiorstwo zasługiwało jednak na obniżenie kwoty grzywny z tytułu pkt 3 tiret szóste wytycznych, w szczególności ze względu na fakt, iż jego współpraca umożliwiła Komisji wykazanie

dłuższego okresu trwania naruszenia (ww. wyrok w sprawie Archer Daniels Midland i Archer Daniels Midland Ingredients przeciwko Komisji, pkt 294–298, 306, 311). Zatem wbrew twierdzeniom skarżącej w wyroku tym Sąd nie przyznał, że współpraca przedsiębiorstwa może zostać nagrodzona, pomimo że nie spełnia ona kryterium istotnej wartości dodanej w rozumieniu komunikatu w sprawie współpracy.

260 Ponadto należy również oddalić argument skarżącej, jakoby w istocie obniżenie kwoty grzywny było uzasadnione przez sam fakt, iż przedsiębiorstwo przekazuje informacje wykraczające poza informacje, których Komisja może żądać na mocy art. 18 rozporządzenia nr 1/2003, takie jak w szczególności dowody obciążające.

261 Sąd orzekł wprawdzie, że współpraca ze strony przedsiębiorstwa w trakcie dochodzenia nie uprawnia do jakiegokolwiek obniżenia kwoty grzywny, jeśli współpraca ta nie wykracza poza obowiązki ciążące na owym przedsiębiorstwie na podstawie art. 18 rozporządzenia nr 1/2003 (zob. podobnie wyrok Sądu z dnia 10 marca 1992 r. w sprawie T-12/89 Solvay przeciwko Komisji, Rec. s. II-907, pkt 341, 342; ww. w pkt 61 wyrok w sprawie Groupe Danone przeciwko Komisji, pkt 451). Jednak odwrotne twierdzenie nie musi być prawdziwe. Nawet bowiem dowody obciążające mogą mieć dla Komisji ograniczoną użyteczność, w szczególności w stosunku do wcześniejszych wkładów innych przedsiębiorstw. Użyteczność informacji stanowi zaś decydujący element przy ocenie wniosku o obniżenie kwoty grzywny z tytułu współpracy z Komisją (zob. orzecznictwo, o którym mowa w pkt 181–183 powyżej).

262 Z powyższego wynika, że Komisja słusznie uznała, iż stosowanie pkt 3 tiret szóste wytycznych powinno mieć charakter wyjątkowy.

263 W drugiej kolejności skarżąca podnosi, że w każdym razie w niniejszym wypadku kryterium „wyjątkowych okoliczności" było spełnione. Wyjaśnia ona, że podjęła znaczne wysiłki w celu przedstawienia aktualnych dokumentów, które następnie zostały przytoczone w zaskarżonej decyzji, i że ze względu na to, iż pięć lat przed wszczęciem dochodzenia sprzedała ICI Acrylics, nie miała wiedzy na temat żadnych przedmiotowych okoliczności i była wyłączona z dochodzenia aż do jego późnego stadium oraz była poszkodowana w ramach procedury współpracy „bez uzasadnionego powodu".

264 W tym względzie wystarczy wskazać, że jak wynika z powyższego, skarżąca nie podważyła oceny Komisji, zgodnie z którą spośród wszystkich 168 dokumentów przekazanych Komisji przez skarżącą niektóre były użyteczne jedynie ze względu na ogólne informacje, na przykład o pewnych aspektach wdrożenia kartelu, ale żaden nie umożliwił Komisji wykazania okoliczności faktycznych, zważywszy na informacje będące już w jej posiadaniu (motyw 419 zaskarżonej decyzji).

265 Odpowiedź na pytanie, czy okoliczności w rozpatrywanej sprawie są „wyjątkowe" w stopniu uzasadniającym obniżenie kwoty grzywny poza zakresem stosowania komunikatu w sprawie współpracy, nie może abstrahować od jakości i obiektywnej użyteczności dla dochodzenia przekazanych informacji (zob. podobnie orzecznictwo przypomniane w pkt 181–183 powyżej).

266 Tymczasem z powyższego wynika, że użyteczność informacji dostarczonych przez skarżącą była bardzo ograniczona, ponieważ w szczególności nie umożliwiły one Komisji wykazania istnienia, zasięgu lub czasu trwania naruszenia (zob. podobnie i analogicznie ww. w pkt 259 wyrok w sprawie Archer Daniels Midland i Archer Daniels Midland Ingredients przeciwko Komisji, pkt 302, 311).

267 W tej sytuacji okoliczności, na które powołuje się skarżąca i które zostały przypomniane w pkt 263, nie mogą uzasadniać obniżenia kwoty grzywny z tytułu współpracy skarżącej z Komisją. Ponadto należy przypomnieć, że skarżąca niesłusznie utrzymuje, iż spóźnione złożenie przez nią wniosku na podstawie komunikatu w sprawie współpracy możne być przypisane zachowaniu Komisji (zob. pkt 212, 216 i 217 powyżej).

268 Wreszcie, należy zbadać argument skarżącej, zgodnie z którym, odmawiając uwzględnienia jej współpracy, Komisja naruszyła zasadę równego traktowania, ponieważ potraktowała skarżącą w taki sam sposób jak uczestników kartelu, którzy nie współpracowali, pomimo że nie znajdowali się oni w analogicznych sytuacjach.

269 W tym względzie należy przypomnieć, że w ramach oceny współpracy ze strony przedsiębiorstw Komisja nie może naruszyć zasady równego traktowania (ww. w pkt 259 wyrok w sprawie Archer Daniels Midland i Archer Daniels Midland Ingredients przeciwko Komisji, pkt 308 i przytoczone tam orzecznictwo).

270 Zasada ta wymaga, aby porównywalne sytuacje nie były traktowane w odmienny sposób, a sytuacje odmienne nie były traktowane w sposób jednakowy, chyba że takie traktowanie jest obiektywnie uzasadnione (zob. wyrok z dnia 11 września 2007 r. w sprawie C-227/04 P Lindorfer przeciwko Radzie, Zb.Orz. s. I-6767, pkt 63 i przytoczone tam orzecznictwo).

271 Skarżąca nie wykazała naruszenia tej zasady w niniejszym wypadku.

272 Po pierwsze, skarżąca nie podważa twierdzenia Komisji, iż ta potraktowała ją w taki sam sposób jak wszystkich pozostałych uczestników kartelu, którzy złożyli wnioski na podstawie komunikatu w sprawie współpracy, oceniając dowody dostarczone przez każdego z nich.

273 Po drugie, skarżąca nie wykazała, że znajdowała się w sytuacji różnej od sytuacji Barlo, czyli jedynego adresata zaskarżonej decyzji, który nie złożył takiego wniosku i który tak jak skarżąca nie uzyskał obniżenia kwoty grzywny z tytułu współpracy z Komisją. Przeciwnie, z akt sprawy wynika, że – podobnie jak Barlo – skarżąca nie dostarczyła informacji, których użyteczność uzasadniałaby obniżenie kwoty grzywny. Należy zatem stwierdzić, że znajdowała się ona w sytuacji porównywalnej do sytuacji Barlo z punktu widzenia celów obniżenia kwoty grzywny, o które się ubiega w ramach niniejszego zarzutu, i że z tego względu została tak samo potraktowana.

274 Ponadto dodatkowo z wyroku Sądu z dnia 30 listopada 2011 r. w sprawie T-208/06 Quinn Barlo i in. przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-7953, pkt 274, wynika, że Barlo w pewnym zakresie również współpracowała z Komisją, choć współpraca ta nie uzasadniała obniżenia kwoty grzywny.

275 Znaczy to, że część druga zarzutu służąca poparciu żądania stwierdzenia nieważności art. 2 zaskarżonej decyzji powinna zostać oddalona.

276 Ponadto z powyższych względów argumenty podniesione przez skarżącą w ramach zarzutu piątego nie uzasadniają obniżenia, w ramach nieograniczonego prawa orzekania przysługującego Sądowi, kwoty grzywny z tytułu jej współpracy z Komisją.

277 Zatem w świetle powyższych rozważań zarzut piąty należy w całości oddalić.

W przedmiocie zarzutu szóstego, podniesionego na rozprawie ze względu na nieograniczone prawo orzekania przysługujące Sądowi w tym zakresie, dotyczącego zbyt długiego czasu trwania postępowania

278 Skarżąca podnosi, że całkowity czas trwania postępowań administracyjnego i sądowego przekracza rozsądny termin, naruszając jej prawa podstawowe, uznane w szczególności w art. 6 ust. 1 europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, podpisanej w Rzymie w dniu 4 listopada 1950 r. Wskazuje ona bowiem, że pierwsze działanie podjęte wobec niej w związku z niniejszą sprawą nastąpiło w dniu 29 lipca 2004 r. i że w dniu 8 listopada 2011 r., kiedy odbywała się rozprawa, oczekiwała ona jeszcze na wyrok Sądu.

279 Ponadto skarżąca krytykuje w szczególności czas trwania postępowania przed Sądem, który upłynął między zakończeniem procedury pisemnej a wydaniem postanowienia o otwarciu procedury ustnej. Skarżąca twierdzi, że nie wie nic na temat okoliczności mogących uzasadnić ten czas trwania.

280 W konsekwencji, opierając się na ww. w pkt 53 wyroku w sprawie Baustahlgewebe przeciwko Komisji i na opiniach rzecznik generalnej J. Kokott w sprawach C-109/10 P Solvay przeciwko Komisji i C-110/10 P Solvay przeciwko Komisji, zakończonych wyrokami Trybunału z dnia

25 października 2011 r., Zb.Orz. s. I-10329, Zb.Orz. s. I-10439, skarżąca twierdzi, że nadmiernie długi czas trwania postępowania powinien spowodować obniżenie kwoty grzywny nałożonej na nią w zaskarżonej decyzji.

281 Komisja twierdzi, że istnieją okoliczności mogące uzasadniać czas trwania postępowania. W każdym razie podkreśla ona, że rozpatrywany zarzut nie może być skierowany przeciwko zaskarżonej decyzji i że czasu trwania postępowania administracyjnego nie można uznać za nadmierny. Ponadto wskazuje ona, że argumenty skarżącej są niejasne.

282 W tym względzie należy przypomnieć, że art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności stanowi, iż każdy ma prawo do sprawiedliwego i publicznego rozpatrzenia jego sprawy w rozsądnym terminie przez niezawisły i bezstronny sąd, ustanowiony ustawą, przy rozstrzyganiu o jego prawach i obowiązkach o charakterze cywilnym albo o zasadności każdego oskarżenia w wytoczonej przeciwko niemu sprawie karnej.

283 Jako ogólna zasada prawa Unii prawo to ma zastosowanie w ramach środka zaskarżenia skierowanego przeciw decyzji Komisji. Zostało ono ponadto potwierdzone w art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, ogłoszonej w dniu 7 grudnia 2000 r. w Nicei (Dz.U. C 364, s. 1), który to artykuł dotyczy zasady skutecznej ochrony sądowej (zob. wyrok Trybunału z dnia 16 lipca 2009 r. w sprawie C-385/07 P Der Grüne Punkt - Duales System Deutschland przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-6155, pkt 178, 179 i przytoczone tam orzecznictwo).

284 Ponadto zgodnie z utrwalonym orzecznictwem zasada rozsądnego terminu ma zastosowanie również w prowadzonych przez Komisję postępowaniach administracyjnych z zakresu polityki konkurencji (zob. wyrok Trybunału z dnia 21 września 2006 r. w sprawie C-105/04 P Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-8725, pkt 35 i przytoczone tam orzecznictwo). Jako taka została ona potwierdzona w art. 41 ust. 1 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, zgodnie z którym każdy ma prawo do bezstronnego i sprawiedliwego rozpatrzenia swojej sprawy w rozsądnym terminie przez instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii.

285 Artykuł 41 ust. 1 i art. 47 akapit drugi Karty praw podstawowych Unii Europejskiej zawierają zatem dwa oblicza jednej i tej samej zasady proceduralnej, mianowicie zasady, że podmiot prawa może oczekiwać rozpatrzenia swojej sprawy w rozsądnym terminie.

286 W rozpatrywanej sprawie, powołując się na naruszenie wspomnianej zasady, skarżąca nie twierdzi, że czas trwania postępowania miał jakikolwiek wpływ na treść zaskarżonej decyzji lub na rozstrzygnięcie niniejszego sporu. W szczególności skarżąca nie twierdzi, że czas ten miał jakiekolwiek konsekwencje dla jej możliwości obrony, czy to w postępowaniu administracyjnym, czy w postępowaniu sądowym. Skarżąca nie żąda też stwierdzenia nieważności zaskarżonej decyzji ze względu na zarzucane naruszenie.

287 Skarżąca żąda natomiast, aby Sąd, w ramach przysługującego mu nieograniczonego prawa orzekania, wziął pod uwagę nadmiernie długi czas trwania postępowania i aby z tego względu obniżył kwotę grzywny, tak jak uczynił to Trybunał w ww. w pkt 53 wyroku w sprawie Baustahlgewebe przeciwko Komisji.

288 Należy przypomnieć, że ww. w pkt 53 wyrok w sprawie Baustahlgewebe przeciwko Komisji, przywoływany przez skarżącą, dotyczył sprawy, w której odwołanie zostało skierowane przeciwko wyrokowi, w którym Sąd nałożył na skarżącą grzywnę za naruszenie zasad konkurencji w ramach swojego nieograniczonego prawa orzekania w tym zakresie – prawa, które przysługuje również Trybunałowi, gdy uchyla on taki wyrok Sądu i orzeka w przedmiocie skargi (wyrok Trybunału z dnia 9 września 2008 r. w sprawach połączonych C-120/06 P i C-121/06 P FIAMM i in. przeciwko Radzie i Komisji, Zb.Orz. s. I-6513, pkt 206).

289 W pkt 33 ww. w pkt 53 wyroku w sprawie Baustahlgewebe przeciwko Komisji Trybunał przypomniał w tym zakresie prawo strony skarżącej do sprawiedliwego procesu w rozsądnym terminie oraz w szczególności do rozstrzygnięcia w przedmiocie zasadności oskarżeń dotyczących naruszenia prawa konkurencji podniesionych wobec niej przez Komisję oraz nałożonych na nią grzywien (ww. w pkt 288 wyrok w sprawach połączonych FIAMM i in. przeciwko Radzie i Komisji, pkt 207).

290 Stwierdziwszy, że taki termin został w tamtej sprawie przez Sąd przekroczony, Trybunał orzekł, ze względów ekonomii procesowej i celem zapewnienia natychmiastowego i skutecznego naprawienia takiej nieprawidłowości proceduralnej, iż uchylenie i zmiana wyroku Sądu ograniczona wyłącznie do kwestii ustalenia kwoty grzywny pozwalała w tej sprawie na przyznanie wymaganego słusznego odszkodowania (ww. w pkt 53 wyrok w sprawie Baustahlgewebe przeciwko Komisji, pkt 47, 48, 141; ww. w pkt 288 wyrok w sprawach połączonych FIAMM i in. przeciwko Radzie i Komisji, pkt 208).

291 Należy stwierdzić, że rozwiązanie to ma przez analogię zastosowanie w niniejszej sprawie.

292 Trzeba bowiem przypomnieć, że Sądowi przysługuje w tym wypadku nieograniczone prawo orzekania na podstawie art. 31 rozporządzenia nr 1/2003, zgodnie z art. 261 TFUE, i że ponadto skarżąca zwróciła się do niego z takim żądaniem.

293 Natomiast, jak zostało już orzeczone, owo nieograniczone prawo orzekania uprawnia Sąd do zmiany zaskarżonego aktu, nawet jeżeli Sąd nie stwierdza nieważności tego aktu, z uwzględnieniem wszelkich okoliczności faktycznych, w celu zmodyfikowania na przykład kwoty grzywny (ww. w pkt 97 wyrok w sprawach połączonych Limburgse Vinyl Maatschappij i in. przeciwko Komisji, pkt 692; ww. w pkt 112 wyrok w sprawie Prym i Prym Consumer przeciwko Komisji, pkt 86; ww. w pkt 54 wyrok w sprawach połączonych JFE Engineering i in. przeciwko Komisji, pkt 577).

294 Zatem w wypadku gdyby w niniejszej sprawie stwierdzone zostało naruszenie zasady rozsądnego terminu – również, w stosowanym wypadku, ze względu na czas trwania postępowania sądowego przed Sądem – ten ostatni mógłby, poprzez zmianę zaskarżonej decyzji, obciążyć skarżącą kwotą, z której w razie potrzeby mogłoby zostać potrącone zadośćuczynienie z tytułu nadmiernie długiego czasu trwania postępowania (zob. podobnie i analogicznie ww. w pkt 288 wyrok w sprawach połączonych FIAMM i in. przeciwko Radzie i Komisji, pkt 210).

295 Takie wykonanie nieograniczonego prawa orzekania byłoby właściwe w szczególności ze względów ekonomii procesowej i celem zapewnienia natychmiastowego i skutecznego naprawienia takiego naruszenia zasady rozsądnego terminu (zob. podobnie i analogicznie ww. w pkt 53 wyrok w sprawie Baustahlgewebe przeciwko Komisji, pkt 48).

296 Oznacza to, że w rozpatrywanej sprawie Sąd jest właściwy do orzeczenia w przedmiocie wyraźnego żądania skarżącej dotyczącego obniżenia kwoty grzywny z tytułu nadmiernie długiego czasu trwania postępowania, również w zakresie, w jakim odnosi się ono do czasu trwania postępowania przed Sądem (zob. podobnie także ww. w pkt 280 opinie rzecznik generalnej J. Kokott: w sprawie C-109/10 P Solvay przeciwko Komisji, pkt 243, 275; w sprawie C-110/10 P Solvay przeciwko Komisji, pkt 86, 118).

297 Ponadto należy położyć nacisk na okoliczność, iż przedmiotem niniejszego zarzutu jest całkowity czas trwania postępowania dotyczącego skarżącej, to znaczy połączony czas trwania postępowań administracyjnego i sądowego. W tej sytuacji, choć zarzut ten został podniesiony dopiero na rozprawie, nie może on zostać uznany za niedopuszczalny ze względu na zbyt późne jego podniesienie, również w zakresie, w jakim dotyczy czasu trwania postępowania administracyjnego. Całkowity czas trwania postępowania stanowi bowiem nową okoliczność faktyczną, uzasadniającą zgodnie z art. 48 § 2 regulaminu postępowania podniesienie tego zarzutu w toku postępowania.

298 W tym względzie należy przypomnieć, że krytykowany przez skarżącą czas trwania postępowania zawiera się między dniem 29 lipca 2004 r., w którym zostało podjęte pierwsze działanie wyjaśniającego w stosunku do skarżącej w ramach dochodzenia prowadzonego przez Komisję, a dniem 8 listopada 2011 r., w którym odbyła się rozprawa w niniejszej sprawie. Czas ten obejmuje zatem okres około siedmiu lat i czterech miesięcy.

299 Rozsądny charakter terminu powinien być oceniany w zależności od okoliczności właściwych dla każdej sprawy, a w szczególności znaczenia sporu dla podmiotu, którego on dotyczy, złożoności sprawy oraz zachowania tego podmiotu i właściwych władz (ww. w pkt 53 wyrok w sprawie Baustahlgewebe przeciwko Komisji, pkt 29; ww. w pkt 288 wyrok w sprawach połączonych FIAMM i in. przeciwko Radzie i Komisji, pkt 212).

300 Należy wskazać, że ów krytykowany przez skarżącą całkowity czas trwania postępowania dzieli się na dwa wyraźnie odrębne etapy, a mianowicie na postępowanie administracyjne przed Komisją i postępowanie sądowe przed Sądem.

301 W pierwszej kolejności, co się tyczy postępowania administracyjnego, należy wskazać, że skarżąca nie wyjaśniła, z jakiego względu czas jego trwania sam w sobie miałby zostać uznany za nadmiernie długi.

302 Wspomniany czas trwania w odniesieniu do skarżącej (około roku i dziesięciu miesięcy, między dniem 29 lipca 2004 r. a wydaniem zaskarżonej decyzji w dniu 31 maja 2006 r.) w okolicznościach niniejszej sprawy nie może w każdym razie być uznany za nadmiernie długi. Wystarczy w tym względzie wskazać, że chodzi o dochodzenie obejmujące znaczną liczbę przedsiębiorstw i wymagające zbadania wielu kwestii faktycznych i prawnych. Ponadto opis postępowania przed Komisją w motywach 79–93 zaskarżonej decyzji nie pozwala stwierdzić okresów nieuzasadnionej bezczynności.

303 W drugiej kolejności należy zbadać czas trwania postępowania sądowego w świetle istotnych okoliczności niniejszej sprawy (zob. pkt 299 powyżej).

304 Co się tyczy znaczenia niniejszej sprawy dla skarżącej, należy stwierdzić, że nie podnosi ona żadnych argumentów w tym przedmiocie.

305 Należy w każdym razie przypomnieć, że w niniejszej sprawie skarżąca nie żąda stwierdzenia nieważności art. 1 zaskarżonej decyzji w zakresie, w jakim uznaje on ją za odpowiedzialną za naruszenie art. 81 WE. Skarżąca nie żąda wydania orzeczenia w przedmiocie zasadności zarzutów podniesionych w stosunku do niej przez Komisję, a zatem niniejsza sprawa nie dotyczy istnienia lub naruszenia zasad konkurencji lub jego braku (zob. podobnie i analogicznie ww. w pkt 53 wyrok w sprawie Baustahlgewebe przeciwko Komisji, pkt 30, 33; ww. w pkt 283 wyrok w sprawie Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland przeciwko Komisji, pkt 186).

306 I tak, jedyne znaczenie, jakie niniejsza sprawa może przedstawiać dla skarżącej, dotyczy grzywny, która została na nią nałożona w zaskarżonej decyzji. Należy jednak podkreślić, że skarżąca nie przedstawia żadnego argumentu pozwalającego ocenić, jak ważne dla niej jest to znaczenie.

307 Ponadto, choć w swoich żądaniach skarżąca domaga się stwierdzenia nieważności art. 2 lit. c) zaskarżonej decyzji (zob. pkt 36 powyżej), należy stwierdzić, iż zarzuty podniesione na poparcie niniejszej skargi, nawet przy założeniu, że wszystkie byłyby zasadne, nie mogłyby prowadzić do prostego uchylenia grzywny, lecz jedynie do obniżenia jej kwoty.

308 Nie zostało zatem wykazane, że niniejsza sprawa ma istotne znaczenie dla skarżącej.

309 Jeśli chodzi o zachowanie skarżącej, nie miało ono istotnego wpływu na czas trwania postępowania.

310 Co się tyczy zachowania właściwych władz i złożoności sprawy, należy stwierdzić, że krytykowany przez skarżącą czas trwania okresu od zakończenia procedury pisemnej w dniu 11 kwietnia 2007 r. od otwarcia procedury ustnej w dniu 15 września 2011 r. (około czterech lat i pięciu miesięcy) jest znaczący.

311 Taki czas trwania wyjaśniają jednak okoliczności i złożoność sprawy.

312 I tak, należy przypomnieć, że w zaskarżonej decyzji Komisja stwierdziła, iż czternaście spółek, stanowiących w rozumieniu prawa konkurencji pięć przedsiębiorstw, naruszyło art. 81 WE poprzez szereg porozumień i uzgodnionych praktyk antykonkurencyjnych w sektorze metakrylanów (zob. pkt 1–4 powyżej). Skarga skarżącej stanowi jedną z pięciu skarg przeciwko zaskarżonej decyzji wniesionych w dwóch różnych językach postępowania.

313 W skargach tych podniesionych zostało wiele istotnych okoliczności faktycznych i prawnych, wymagających szczegółowego postępowania przed Sądem – co w szczególności znalazło wyraz w postaci środków organizacji postępowania podjętych w każdej z tych spraw – oraz ponownego otwarcia procedury ustnej w wypadku jednej z nich.

314 Ponadto powiązanie tych spraw ze względu na ich przedmiot wymagało badania ich w sposób częściowo równoległy. Jednak z wyjątkiem bliższego powiązania dwóch z tych spraw (spraw T-206/06 i T-217/06) każda ze skarg podnosiła odmienne kwestie faktyczne i prawne, tak iż efekty synergiczne były ograniczone. Sąd wydał zatem pięć wyroków, spośród których niniejszy wyrok jest ostatnim, pozostałe zaś wyroki z tej grupy to wyrok z dnia 7 czerwca 2011 r. w sprawie T-206/06 Total i Elf Aquitaine przeciwko Komisji, niepublikowany w Zbiorze; ww. w pkt 171 wyrok w sprawie Arkema France i in. przeciwko Komisji, wyrok z dnia 15 września 2011 r. w sprawie T-216/06 Lucite International i Lucite International UK przeciwko Komisji, niepublikowany w Zbiorze; ww. w pkt 274 wyrok w sprawie T-208/06 Quinn Barlo i in. przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-7953.

315 Oprócz tego należy wskazać, że szczegółowe postępowanie w sprawie umożliwiło w szczególności wydanie niniejszego wyroku w stosunkowo krótkim terminie po zakończeniu procedury ustnej w dniu 15 grudnia 2011 r., i to przy zachowaniu wymogów językowych ciążących na Sądzie na mocy regulaminu postępowania.

316 Tak więc czas trwania całego postępowania sądowego wyniósł pięć lat i dziewięć miesięcy.

317 Tymczasem wobec niepodniesienia przez skarżącą żadnego argumentu dotyczącego znaczenia, jakie ma dla niej niniejsza sprawa, oraz zważywszy na uwagi zawarte w pkt 305–308 powyżej, z których wynika, że sprawa nie wymagała, ze względu na swój charakter lub wagę dla skarżącej, szczególnego pośpiechu, ów czas trwania nie uzasadnia w okolicznościach niniejszej sprawy żądanego obniżenia kwoty grzywny.

318 Takie twierdzenie narzuca się a fortiori w odniesieniu do całkowitego czasu trwania postępowania administracyjnego i karnego będącego przedmiotem rozpatrywanego zarzutu (zob. pkt 297 i 298 powyżej), który, postrzegany jako całość, nie może zostać uznany za nadmiernie długi, zważywszy na zbadane powyżej okoliczności.

319 Wobec tego należy oddalić rozpatrywany zarzut, jak również skargę w całości.

W przedmiocie kosztów

320 Zgodnie z art. 87 § 2 regulaminu postępowania kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę. Ponieważ skarżąca przegrała sprawę, należy obciążyć ją kosztami postępowania, zgodnie z żądaniem Komisji.

Z powyższych względów

SĄD (trzecia izba)

orzeka, co następuje:

1) Skarga zostaje oddalona.

2) Imperial Chemical Industries Ltd zostaje obciążona kosztami postępowania.

Czúcz Labucka Gratsias

Wyrok ogłoszono na posiedzeniu jawnym w Luksemburgu w dniu 5 czerwca 2012 r.

Podpisy

Spis treści

Okoliczności powstania sporu 2

Przebieg postępowania i żądania stron 5

Co do prawa 5

W przedmiocie zarzutu pierwszego, dotyczącego niewystarczającego charakteru dowodów uczestnictwa skarżącej w naruszeniu w odniesieniu do mieszanek do formowania z PMMA 5

W przedmiocie zarzutu drugiego, dotyczącego braku uzasadnienia zaskarżonej decyzji w odniesieniu do „kwoty podstawowej" grzywny 13

W przedmiocie zarzutu trzeciego, dotyczącego uchybienia przez Komisję obowiązkowi podziału „kwoty podstawowej" pomiędzy skarżącą i Lucite 14

W przedmiocie zarzutu czwartego, dotyczącego niewłaściwego charakteru podwyższenia kwoty wyjściowej grzywny w celu zapewnienia skutku odstraszającego 19

W przedmiocie części pierwszej zarzutu, dotyczącej nieuwzględnienia przez Komisję rzeczywistych możliwości finansowych skarżącej 19

W przedmiocie części drugiej zarzutu, dotyczącej naruszenia zasady proporcjonalności i zasady równego traktowania 22

W przedmiocie zarzutu piątego, dotyczącego nieuzasadnionej odmowy przyznania obniżenia kwoty grzywny z tytułu współpracy z Komisją 24

W przedmiocie części pierwszej zarzutu, dotyczącej odmowy przyznania obniżenia kwoty grzywny z tytułu komunikatu w sprawie współpracy 25

– W przedmiocie błędnej oceny wartości dodanej dowodów zawartych we wniosku złożonym na podstawie komunikatu w sprawie współpracy 25

– W przedmiocie odpowiedzialności Komisji za spóźnienie, jakie miała skarżąca w stosunku do innych zainteresowanych przedsiębiorstw, jeśli chodzi o dostarczenie dowodów 28

W przedmiocie części drugiej zarzutu, dotyczącej odmowy uznania zasług skarżącej we współpracy poza zakresem stosowania komunikatu w sprawie współpracy 33

W przedmiocie zarzutu szóstego, podniesionego na rozprawie ze względu na nieograniczone prawo orzekania przysługujące Sądowi w tym zakresie, dotyczącego zbyt długiego czasu trwania postępowania. 36

W przedmiocie kosztów 40